

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina II Broj 19

TUZLA, 22. SIJEČANJ 1994.

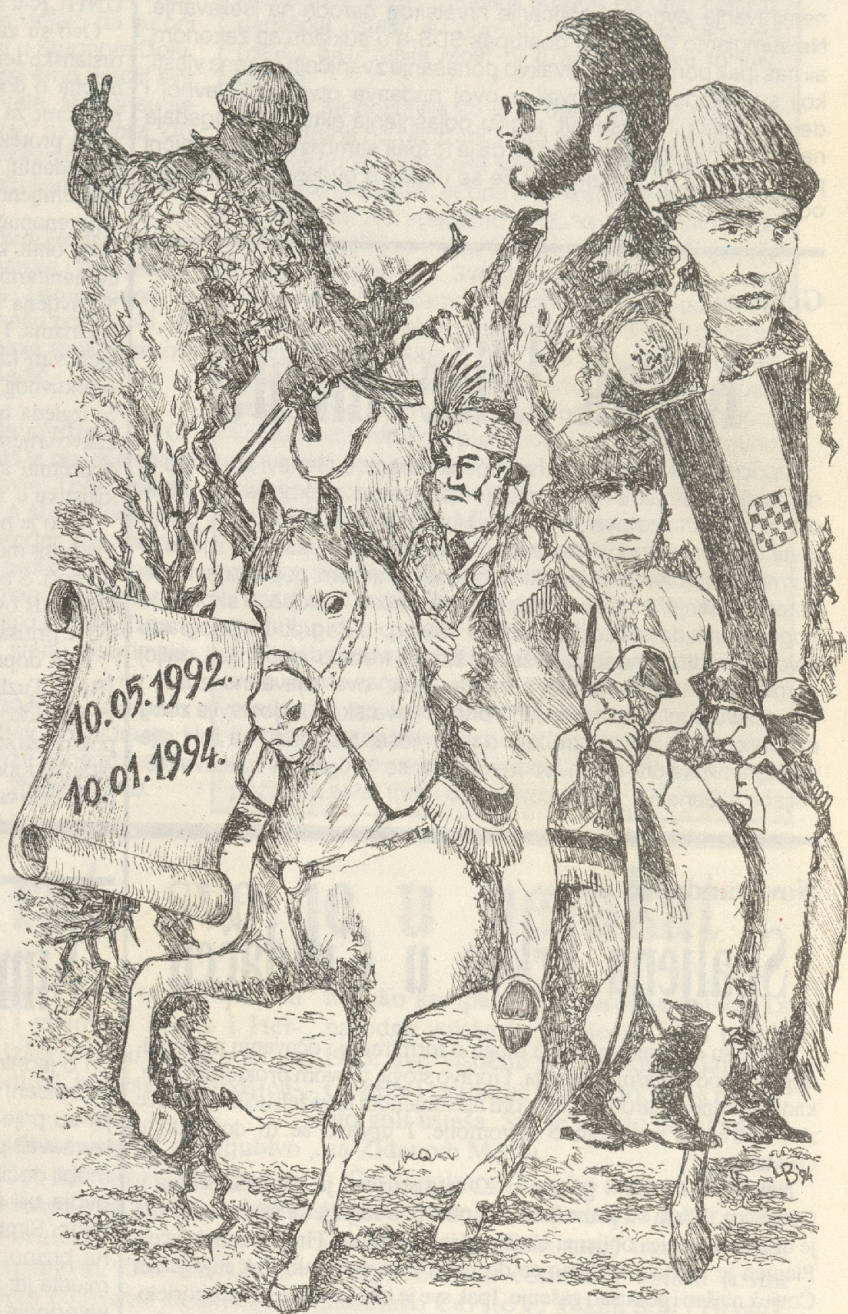
CIJENA : 100 000 BND

Drž'te se Hrvati! Ni drugima nije sve potaman

Hrvati, participijenti tekuće vojne i civilne vlasti bili su prisiljeni učiniti nešto što nitko od njih nije očekivao. Rasturili su jednu slavnu brigadu, opjevanu brigadu NOV 115. "Zrinski" HVO. To je jedna od odluka koje imaju visoku vrijednost informacije po svojoj važnosti i neočekivanosti. Prvo obrazloženje odluke bilo je više patetično nego politično ali se vidjelo, da ako je i luda odluka, u njoj ima sistema. Hrvatski puk se uznemirio. Neki su pobjegli, a na kraju krajeva nije se dogodilo mnogo. Hrvatsko ise tz. politike već dugo nema visoku poziciju. Žive u nezavidnom političkom kontekstu, a bilo je dosta pogrešaka i zablude koje su nekada vodile u neosnovanu ushićenost a nekada u neracionalnu patetičnost. A onda je došla opozicija, ali ne opozicija vlasti u poziciji, već opozicija Hrvata Hrvatima. Pošto se to stvarnoj vlasti u poziciji odmah dopalo, odmah su hrvatsku opoziciju Hrvatima pustili na ring. Onako, bez treninga. Međutim, čim je opozicija Hrvata Hrvatima pokazala nešto od opozicije vlasti u poziciji, sudija je viknuo "break". Šapnuo bi opozicioneru: "Nismo se tako dogovorili".

Tekuća vlast koristi i hrvatsku poziciju i hrvatsku opoziciju kao dekor demokracije. Participijenti hrvatskog iseta vlasti ili gube poziciju aktera ili postaju "vlast po kšuću" što znači čuvanje osobne pozicije u vlasti a ne vlast u ime datog naroda. Najčešće ova distribucija vlasti vodi prilagodavanju na štetu zajednice kojoj pripadaš radi čuvanja osobnih pozicija. Hrvati sve više pjevaju i sve manje vladaju, a već dugo uopće ne komanduju.

A.Lj.

Ponovno u Zoviku

108. PJEŠAČKA OSTAJE 108. PJEŠAČKA HVO?

RAZGOVOR: Victor Jackovich, ambasador SAD za BiH

SRBI NUDE HRVATSKU ZEMLJU MUSLIMANIMA

Posljedice jedne TV emisije

Demokracija na tuzlanski način

Poslije zapažene TV emisije u povodu transformacije, odn. raspuštanja 115. brigade HVO "Zrinski", u kojoj je, pored ostalih, sudjelovao i predsjednik Regionalnog odbora HDZ-a mr. Stjepo Pranjčić, dogodio se je i jedan nemio događaj. Dana 14.01.1994. god. Služba državne sigurnosti privela je gospodina Stjepu Pranjčića na četvorosatni informativni razgovor pod optužbom za uznemiravanje javnosti i poticanje hrvatskog naroda na iseljavanje. Ne sumnjamo da je ovaj postupak SDS-a u skladu sa zakonom, ali nas ipak pomalo čudi ovakvo ponašanje zvaničnih organa vlasti, koji su također, sudjelovali u ovoj nadasve otvorenoj, javnoj i demokratskoj TV raspravi, u cilju pojašnjenja aktualnih događaja na tuzlanskoj regiji. Nadamo se da je to ipak samo izuzetak ili obični politički gaf, a ne praksa koja će se ustaliti u ovdašnjim političkim odnosima.

Geneva

Korak bliže miru?

Na posljednjem sastanku zaraćenih strana u Genevi konačno je napravljen pomak u razrješavanju naše ratne svakodnevice. Ministri inozemnih poslova Republike Hrvatske i SR Jugoslavije, gosp. Mate Granić i gosp. Vladislav Jovanović potpisali su Izjavu o normalizaciji hrvatsko srpskih odnosa i mirnom rješenju svih otvorenih pitanja između hrvatskog i srpskog naroda. Također je dogovoreno da se do 15. veljače 1994.g. u Zagrebu i Beogradu otvore Uredi pomenutih država, što bi trebalo doprinijeti daljoj normalizaciji međusobnih odnosa. Ipak, ova izjava ne znači i uspostavu punih diplomatskih odnosa Hrvatske i Jugoslavije zbog niza problema koji tek trebaju da se riješe. Nažalost, za BiH nije postignut nikakav dogovor izuzev da se pregovori nastave 10. veljače u Genevi.

Novi vandalski čin

Spaljena crkva u Gradačcu

Crkve su odigrale značajnu ulogu u formiranju i očuvanju nacionalnog bića kod ovdašnjih naroda. Upravo stoga, u ovom prokletom ratu, kada se jednom narodu, njegovom nacionalnom biću želi učiniti najveće zlo, nasrće se na njegove bogomolje. I upravo se to dogodilo u Gradačcu.

Naime, 07.01.1994. godine u 22 sata srušena je katolička crkva u Gradačcu. Vrata su provaljena, na oltaru je zapaljena vatra, sakristija je uništena, riznica obijena. Uništena je bogomolja Hrvata u Gradačcu. Plamen je buktao, uzdigao se do neba i to je trajalo dok nije jedan Čovjek naišao i pokušao gašenje. Ipak sve je bilo kasno. Sve je izgorjelo.

I sada, katolička i pravoslavna crkva, koje su u Gradačcu stojale jedna naspram druge, više ne postoje. Ostale su gomile kamenja i zgarista. Objekat bogoslužnja je uništen. Međutim zna li se da Crkva nije prvenstveno ni neka zgrada niti puko mjesto bogoslužnja, nego zajednica ljudi koji vjeruju u Krista. Uništenjem crkve nije uništena Crkva. Bog slobodnim odabirom poziva ljude u Crkvu. Taj se poziv ostvaruje tijekom vremena, ne u pojmu, nego u zbiljskom zajedništvu kršćana s Kristom i međusobno. I upravo to zajedništvo je općenito neuništivo.

Hrvatski narod je uznemiren i uplašen. Pita se, nisu li to novi odnosi spram Hrvata u Gradačcu. Možda organi vlasti, iako se taj gnjusni čin dogodio u vrijeme kada su jedino oni nazočni na javnim mjestima "ne znaju" tko je to učinio. Ali, narod zna, zna i zašto.

"Pritjelovljenje" Crkvi i njenom zajedništvu je vječno i Hrvati Gradačca ga se ne odriču, a ostvarivati će ga tamo gdje to bude moguće.

Marko JURISČIĆ

Protest tuzlankih logističara

Posljednji čin drame

Ovo je posljednji čin naše drame. Tražimo da ratna predsjedništva 14 općina sjeveroistočne Bosne dobiju plan dopreme hrane na slobodnu tuzlansku teritoriju za siječanj koji predviđa sjedovanje za izbjeglice i sirotinju od 2,5 kilograma brašna, i tri centilitra ulja. Odmah danas uputit ćemo, u svezi s tim, protest na skup predstavnika UNHCR-a koji se održava u Splitu. Ako se taj plan ne poboljša za sedam dana otkazat ćemo gostoprimstvo UNHCR-u na ovim prostorima.

Ovo su zaključci sa sastanka predstavnika logističkih centara slobodne tuzlanske teritorije koji je održan u Tuzli. Na dnevnom redu bila je informacija o dostavi hrane i humanitarne pomoći za proteklih deset dana, i pripreme za proljetnu sjetvu, odnosno isguravanje sjemenskog materijala.

Za proteklih deset dana, rekao je izvjestitelj tuzlanskog UNHCR-a naš sugrađanin, jer nitko se od šefova nije pojavio na sastaku, u Tuzlu je dopremljeno 380 tona hrane. To je kap u moru za ovu teritoriju koja je najprenapučenija prognanicima, a sada ima i jako mnogo vlastite sirotinje. Broj onih koji su stavljeni na spisak beneficiranih lica koja će dobiti humanitarni paket je udvostručen, a količina hrane stalno se smanjuje. Najavljena je i doprema oko 860 paketa iz Frankfurta, namjenski po općinama. I dok su logističari danas raspravljali, što kazati UNHCR-u, pred njegovim kancelarijama u Tuzli, bila je golema grupa gladnih, iz jednog kolektivnog smještaja. Takvi protesti najavljuju se i iz drugih sredina. Siječanj će izgleda biti najgladniji mjesec do sada na ovoj teritoriji, a nitko ne zna kakvo vrijeme dolazi i da li će hranu, zbog neprohodnosti putova, biti moguće dopremiti ako je i bude. Zato je dr. Sead Avdić, delegat Vlade BiH za logistiku u Tuzli i rekao:

"Ovo je posljednji čin naše drame koja se odigrava na našim prostorima. Da li mi možemo situaciju držati pod kontrolom, hoće li nam ministri što pomoći. S ovakvim programima i podacima, kakvi su nam danas ponudeni, UNHCR ovdje ne treba. Mi smo postali laboratorija za eksperimentisanje. To je pritisak, to se svjesno čini."

Plan dopreme sjemenske robe izložio je gospodin Daglas Merkado, šef IRC u Tuzli (Međunarodni komitet spasa). Što se toga tiče, on je rekao da je američkoj Vladi predloženo da svaka obitelj dobije paket sjemena, i da se pokuša za sebe pobrinuti. Paket će sadržati 14 vrsta sjemena, ali se postavlja pitanje dopreme roba. Posebice su u pitanju sjemenski krumpir i kukuruz, pa su neki čak predložili da se sjemena bacaju iz aviona (pojedinci koji nemaju veze s proizvodnjom hrane).

M. BIKIĆ

Simbiotici i sadaka političari

I o jednim i o drugima smo pisali u Hrvatskom Glasniku. Simbiotici su opisani kao ljudi koji na početku rata nisu se ni mogli uključiti u borbu jer su prije rata bili u simbiozi sa onim predstavnicima koji su predano izvršavali posao kolonizatora i na desnu obalu nosili sve do čega su mogli doći. Danas se vidi da su čak i najbolje školovani mladi glazbenici ovdje bili školovani za desnu obalu. Novci, stanovi, vikendice išli su tamo. Simbiotici su dobivali honorare a dešnjaci kapital. Onda se trebalo na brzinu prestrukturirati. Uskakat i prostore gdje je bilo slobodnog mjesta jer su mnogi otišli a mnogi su također otišli na prvu crtu. Druga kategorija ljudi su predratni članovi stranaka koji su očekivali doći na vlast bez rata. Počeo je rat i oni su ga izbjegli kao funkcionari iz raspodjele vlasti. Što je rat više odmicao i zapovijedanje i upravljanje pripalo je predstavnicima većine. Ona je drugima udjeljivala vlast kao sadaku i, ili tražila pogodne ili pravila pogodne partnere vlasti. Ali ono što se događa u miru za mjesec, u ratu traje dan, ono što je u miru godina, u ratu je hefta. Trebalo se tu brzo prilagođavati.

"Moramo se mi prilagođavati", rekao mi je jedan takav "naš" političar koji je zakon o sudskim tumačima pročitao tako da je sudskim tumačem bez ikakvog ispita postao građanin koji nema niti "Stefanel".

Ono što nas boli jeste da se "mi moramo prilagođavati". Prilagođavati zakonu? To je u redu. Ali da se mi moramo prilagođavati njima zato što smo mi a on on, pa da bi on ostao ono što je on, mi treba da se prilagođavamo.

A.Lj.

Drugi pišu

Zajedničku borbu moramo njegovati

U novogodišnjem broju "Armije ljljana", lista 2. korpusa Armije BiH, brigadni general, gospodin Hazim Šadić, zapovjednik 2. korpusa Armije BiH dao je opširan interview. Iz tog interviewa izdvajamo nekoliko pitanja. Oko vojničke akcije u Varešu zapovjednik Šadić je rekao:

Mi smo sa svoje strane učinili sve, ama baš sve, da to riješimo sporazumom. U Vareš su odlazile brojne vojne i političke delegacije 2. korpusa HDZ-a, HVO "Sol", ja, fra Petar Matanović. No, nakon brojnih razgovora se vidjelo da su oni neodlučni, i onda su došle ustaše iz Kiseljaka, napravile zločin u Stupnom Dolu, a zatim ljude uplašili i otjerali iz Vareša. Na vojničkom planu mi smo uradili sve najbolje, zaštitili smo imovinu i civile koji su ostali, mislim Hrvate. Mnogi su se vratili, mnogi prešli u redove Armije BiH, a brigada HVO "Bobovac" se raspala. Od 1.500 bojovnika, koliko je imala, sada ih je oko 600 pod komandom četnika.

U zadnje vrijeme i Hrvatska, sasvim otvoreno, postala je drugim agresorom, bilo je jedno od pitanja.

Tudmana i njegovu politiku ne razumijem, niti ja, niti golem broj Hrvata. On se bori protiv vojske tzv. Jugoslavije koja mu je uzela trećinu Hrvatske i na međunarodnom planu traži pomoć u povratu izgubljenih teritorija. Istovremeno, s hrvatskim ekstremima u BiH i svojom vojskom vrši agresiju na našu zemlju. Ali, za razliku od Srbije i Crne Gore, on ima jaku političku opoziciju koja svakodnevno tumači narodu tu njegovu izgubnu politiku, kaže komandant Šadić.

A o položaju i preformiranju HVO brigada, Šadić kaže:

U sastavu 2. korpusa su i tri brigade koje su doskora imale predznak HVO. Naredbom Predsjedništva RBiH, na kojoj sam ja insistirao, došlo je do uklanjanja tog predznaka, i od sada će to biti hrvatske brigade naše Armije. To je obična formalnost bila. Hrvati našeg kraja su rame uz rame, zajedno s Muslimanima u borbi protiv četnika, jedinog pravog neprijatelja oba naroda. Također, dio, veoma mali dio Srba je uključen u jedinice Armije. Zajednička borba protiv agresora je kvalitet kojeg moramo stalno jačati. Lično sam ponosan što komandujem takvom brigadom kao što je "Zrinski", i "108 pješaka brigada". Događanja u srednjoj Bosni i Hercegovini, koja su istorijska greška politike Zagreba, na sreću nisu imale refleksije na našem području.

Među probleme koji prate 2. korpus, general Šadić je nabrojao MTS i logistiku, odnosno preživljavanje i ishranu. Nije do kraja riješen sustav financiranja i snabdjevanja, ali to neće biti prepreka da se pobijedi agresor, kaže general Šadić.

Priredio: M.B.

Kad je vakat za rat, sve je u nevakat

Hrvatski predsjednik Tuđman, uz morske podobnosti i pristupe ponudio je i dobrosusjedske odnose te mnoge unije - carinske, monetarne. Prije sastanka u Bonu čulo se da ce Tuđman predložiti uniju naše države i Hrvatske. Naš predsjednik je bio iznenađen, ponudom gospodina Tuđmana. Ipak, rekao je, da je prijedlog vrijedan zanimanja ali da je došao u nevakat. Kad je iznenađenje a kada je "iznenađenje" to su sredstva i putovi politike.

Međutim pitanje kad je za nešto vakat a kada nevakat nije puka diplomatska ekvilibristika. Tuđmana je najlakše bilo napadati kao predsjednika čija vlast se nije pretzala demokracijom. Međutim, u zadnje vrijeme, on daje miroljubive prijedloge. Ranije u svezi sa stanjem u Hrvatskoj sada u svezi sa stanjem u Bosni i Hercegovini. Svakako, na pameti nam je činjenica da on zastupa podjelu Bosne na državice, sa čime se mi ne slažemo isto kao što se ne slažemo sa jedinstvenom i cjelovitom BiH bez Bijeljine, Foce i Banja

Luke. Ipak, ne možemo se oteti dojmu da bi jedinstvenu i cjelovitu Bosnu i Hercegovinu bilo lakše realizirati ako bi se prihvatili prijedlozi hrvatskog predsjednika.

Predlagati u tijeku sukoba miroljubivo rješenje uvijek je na vakat. Predlagati miroljubivo rješenje kad nisi u sukobu može biti "umjetnički dojam" ali to je obavijest bez vrijednosti. Zato nas nije iznenadio poopširan komentar sa. medija u kome se narodu objašnjava što je pisac i povjesničar Tuđman hotio rijet. Toga objašnjanja će biti još. Čekamo da se pojave profesionalni objašnjivači iz reda circumstanciranih hrišćanokršćana. Ali Tuđman sustavno ide dalje. Predlaže amnestiju, aboliciju, prihvaća modus vivendi i Bosni i Hercegovini predlaže uniju. Veoma interesantno, ali u nevakat.

U posljednje vrijeme, u našoj politici se sustavno miješaju kruške i puške. Kaže se kako su Hrvati u sukobu s nama ustaše, Srbi u sukobu s nama četnici, a mi smo

Alija Izetbegović u razgovoru na RTV BiH

Kao partizani

Naša politika mora ostati da mi ne možemo biti oni koji progone narod. Ovdje bih napravio malu digresiju. Vidite kako se na čudan način historija ponavlja. Ponovo u Bosni imamo neku sliku iz drugog svjetskog rata. I tada su bili četnici i ustaše, i evo ih ponovo na sceni. Današnji su gori od onih četnika, današnje ustaše su gore od onih ustaša. Jer, one ustaše nisu rušile Most ni džamije, a ove to jesu uradile.

Sada se postavlja ko je ta treća strana? Onda su treća strana bili partizani. I sad ima treća strana. To je ova narodna, bosanska vojska, premda nema onaj ideološki predznak, ali ona otprilike treba da podsjeća na one. Mi ne spadamo u ljude koji smatraju da historija počinje s njima. Historija Bosne počinje prije hiljadu i više godina. Sve što je dobro iz prošlog rata, treba naučiti. Sjećam se, i onda sam išao po Bosni, bio sam i u Gradačcu krajem 1944. godine. Dolazili su partizani. Kad dolaze četnici ili ustaše, narod bježi, jer su to vojske koje ubijaju građane, a kad dolaze partizani, narod ne bježi. Partizani gotovo i nisu znali za komunizam, niti ih se puno ticalo, nisu o njemu puno ni govorili dok nisu učvrstili vlast, nego su govorili o oslobodilačkom ratu i važili su za vojsku koja ne ubija nejač. Partizani jesu bili grubli, i prema protivnicima vrlo strogi, ali je činjenica da nisu ubijali žene i djecu i zato su pobijedili. Mi to trebamo dobro da upamtimo i izvučemo zaključke. Mi ćemo pobijediti ako nas bude bio glas o vojsci koja ne ubija žene i djecu.

Mi treba da budemo ono što su bili partizani. Treba da budemo narodna vojska, koja nema onaj ideološki predznak, mi smo demokratska zemlja, nećemo danas sutra da namećemo jednopartijski sistem koji su ideolozi ondašnjeg vremena donosili, ali ovu pozitivnu stvar treba da prihvatimo.

Dragonson

PONOVO U ZOVIKU

108. PJEŠAČKA OSTAJE 108. PJEŠAČKA HVO?

Posavina je daleko pješke a blizu autom, ali gdje su sada automobili. Ipak, našli smo se tamo sa svećenima koji su došli blagosloviti kuće katolika u Zoviku. Sve je manje kuća za blagoslov. Iako smo nas pretprošli broj posvetili Posavini i 108. pješačkoj HVO brigadi, nova situacija sa "preimenovanjem" HVO brigada nametala je razgovor sa zapovjednikom Martinom Frančevićem. Bili smo konkretni: Čuli ste što se dogodilo sa 115. "Zrinski" - što ćete učiniti vi?

Mi se ne slažemo sa onim što je napravljeno sa 115-om. Narod je ostavljen da se sam o sebi brine. Situacija je sama po sebi teška pa nam unutrašnja pitanja nisu bila neophodna u ovome trenutku. Po mome mišljenju, HVO i civilni i vojni, bili su jedina okosnica oko koje se ovaj narod okupljao, i garant sigurnosti našeg naroda na ovim prostorima. Zato smatramo da je gašenje ove institucije negativan čin. Nas se narod dovodi u situaciju da više nema oslonca, nema sigurnosti. Kome će se sada taj narod obraćati, s kime se posavjetovati, i na koga računati. Jer kada se kaže "HVO brigada", to je za narod značilo puno. To su organizirani ljudi pod oružjem, zapovjedništvo, veza, jedan sustav koji je dobro funkcionirao sa svim elementima kao što su zakon, policija, vlast, vojska. Sve je to bila osnova naše sigurnosti osobito sada dok rat još traje.

Ovako, u Tuzli, ljudi su ostavljeni sami sebi. Svatko će da se snalazi kako zna i umije. Nema više organizacije preko koje se može formirati zajednički interes naroda. Nema više jasnog cilja za koji se borimo. Koja je to sada snaga koja može okupiti hrvatski narod. Nakon raspada HVO smatram da ni HDZ neće igrati neku znamenitu ulogu.

U ratu se stvari brzo mijenjaju. Ono što je danas aktualno, sutra je već povijest.

Bolna je činjenica da ovo što nam se nudi nas kao konstitutivan narod Bosne i Hercegovine svodi na nacionalnu manjinu, barem u ovim našim prostorima. Eto zašto jos nismo donijeli konačnu odluku o nastaloj situaciji. Smatramo da ovu brigadu nije stvorila niti država niti neka stranka. Nju je stvorio ovaj narod ovdje radi svoje zaštite pa će se taj narod pitati i za njenu sudbinu. Odluka još nije pala. Održavaju se sastanci, dogovori. Nakon razgovora s narodom po selima, sa

našim bojovnicima donijet ćemo odluku. Očekujemo i rezultate dogovora u Bonu i Genevi.

U Tuzli su rokovi za donošenje odluke bili kraći?

Mi smo bili u Tuzli na razgovorima sa Delićem. Razgovarali smo i sa našima, Pranjčićem i drugima, i već tada im predložili da se mi s njima, naročito u svezi sa točkom 7 ne slažemo. Ne slažemo se da se brigada prosto raspusti. Po nama, oni su u Tuzli uradili ono što su od njih i tražili. "Bit će kako vi hoćete", u stvari je značilo "to je upravo ono što smo mi željeli". Mi smo postupili drukčije. Tražili smo više vremena za tu tako važnu odluku. Rekli smo da se slažemo sa odlukom jer to je odluka Predsjedništva države, ali nam treba vremena da je shvatimo i provedemo. Ako propadnu pregovori i rat se nastavi, vidjet ćemo što ćemo. Dogovorit ćemo se.

Da li će na vašu odluku utjecati specifičnost vašeg položaja. Vi ste na crti najvećih sukoba u ovom ratu. U vašoj blizini su i druge HVO brigade.

Smatramo da će na našu odluku presudno utjecati to što će kazati rukovodstvo hrvatskog naroda. Sigurno nećemo sebi više dozvoliti da ponovimo grešku koju smo načinili početkom rata u Hrvatskoj. Tada smo gotovo nijem promatrali bitke u Vukovaru, pokušavajući da živimo normalno i sa Srbima i sa JNA. Nećemo dozvoliti da nas netko preimenuje ovako ili onako pa da budemo dovedeni u situaciju da ratujemo protiv svoga naroda. Narod u srednjoj Bosni može biti kvalificiran kao ustaše, ali mi se nećemo boriti protiv tih ustaša.

Imate li vezu sa drugom stranom bojišnice, sa Orašjem?

Što se tiče Orašja i ono je jedan od faktora koji će utjecati na našu konačnu odluku što činiti. Nas svakako interesira njihov stav.

Imaju li oni stav?

Imaju ali nam ga nisu saopćili. To je informacija koja će sigurno utjecati na našu konačnu odluku. Ima dosta opcija.

Razgovarali smo sa ljudima u selu. Ima dosta uznemirenosti ali panike nema. Gospodin Milić, nastavnik u školi dijeli djeci knjige iz knjižnice. Veliki broj djece su izbjeglice naseljene u hrvatskim kucama. Prošle godine, pričaju bratru, muslimanske obitelji su ih zvale da blagoslove katoličke kuće u kojima su živjeli. Poneki su čak upalili i svijeću kad je misnik

blagosiljao. Ove godine je drukčije. Gospodin Milić kaže da se ne plaši, da je veliki broj Hrvata otišao prije rata, ali ovi koji su ostali riješeni su da brane dom od svakoga tko bi ga na silu uzimao. Ipak, priznaje, ima i zapakovanih stvari u slučaju povlačenja.

Na putu srećemo grupu bojovnika sa HVO oznakama. Kažu:

Neizvjesnosti ima i ona je obostrana. Nitko nije načisto što će biti. Na bojišnici nema nesporednosti niti konflikata. Kod kuće, raspredaju se razne opcije. Inače, vrijeme je blagosova kuća, još je vrijeme Božića. Ovdje ljudi piju preklanjku rakiju iz duđova bureta. Ne čuje se rat.

Aždajić Ljubomir

Učvrstimo našu zajednicu

Jedino kvalitetom i borbom za kvalitet možemo imati nečega više od broja koliko nas je.

Od kada je u Bosni postalo jasno da na samo vojnički zauzetom teritoriju možes posigurno konstituirati vlast, položaj Hrvatske zajednice u tuzlanskoj regiji došao je u velike teškoće. Boreći se za svoj opstanak borili su se protiv okupatora na pravoj strani. Kad se prava strana počela raslojavati pokazalo se da principi konstitutivnosti i ravnopravnosti sa drugim konstitutivima nisu dovoljni da bi se bez vojničke potpore postiglo ono što je bilo proklamirano i prihvaćeno. Hrvatski konstituent na slobodnim teritorijama sve je više gubio vlast i komandu. Na većini prostora došlo je do sukoba između saveznika, nakon što je okupator uglavnom uzelo ono što je smio i mogao. Zato je situacija u Hercegovini jasna ali tragična, u srednjoj Bosni tragična a ovdje kod nas nejasna, a kad je u politici nešto nejasno onda je frakcijski. Zajedničko komandovanje nije nikada postojalo. Imali smo svoje postrojbe ali podređene u vojničkom smislu.

Participacija Hrvata u tekućoj vlasti Tuzle, što nespretnošću politike što nesposobnošću političara, svela se na izvjestan broj vješto odabranih sadaka političara, kojima se za zakašnjenje na posao daje otkaz na njihove tajničke i deputy pozicije. Hrvati Tuzle sve manje participiraju u vlasti a sve više vladaju sami sobom što vodi zatvaranju čiji krajnji ishod je manjina. U tome pogledu su postignuti značajni uspjesi: narod se oglašio i prilično organizirao u društvenom, kulturnom pa i u političkom smislu. Međutim, politika i vještina življenja u manjini je vrlo komplicirana i kompleksna stvar. Da bi bila štovana, mora imati kvalitete barem u nekim područjima da se ravnopravno nosi sa većinom. Među prvima je kvaliteta organiziranja. Tu kod nas poprilično skripi. Mi bi da nam oni omogućite da mi budemo željezo a da oni budu beton, ili da nam to omogućite neki konstitutivni akti. I to u ratu.

Sve u svemu, nama se ništa neočekivano nije dogodilo, samo su neke stvari za nas bolno postale ono što i jesu. Nema više HVO-a. Ne samo to, praktično nema više ni participacije Hrvata u tekućoj vlasti. Ni tamo niti jedan naš ministar ne može naredivati, već se mora prilagodavati. Umjesto da učvrstujemo našu zajednicu u onim područjima u kojima možemo doći do izražaja, da se borimo za naša opća prava u okviru konstitucije u kojoj se nalazimo, da se zatvaramo radi obrane i zaštite ako u otvorenoj borbi gubimo. Pogubno je zatlasati narod na osnovu nekih maglovitih prava i očekivanja, pa kada praksa pokaže da je mnogo od očekivanog fikcija, povlačiti emocionalne i patetične poteze, ponekada u ime vlastitog naroda. Nama je ovdje onako kako nam je jer nas je malo i jer ono malo što nas ima nismo kvaliteta. Jedino kvalitetom i borbom za kvalitet možemo imati nečega više od broja koliko nas je. Tužno ali istinito.

Mi politički nismo dobro organizirani jer naša politička praksa se osniva na premisama koje više nemaju politički značaj. Te prakse se treba brzo odreći i prilagoditi se. Ali prilagoditi se sebi a ne njima.

Umjesto toga Hrvati se takmiče tko će se više prilagoditi njima. U to ime se organizira opozicija Hrvata Hrvatima. Što nudi opozicija? Isto što i pozicija samo spušta glave malo niže, patetično uzvikujući vlasti: "Pa nećete nas valjda... Hoćemo uzvikuje vlast. Mi ćemo vas circustancirati čim mogućemo i kako god mognemo. Uostalom, već postoji velika nestašica amorfni Hrvata pa je za novog prorektora našeg Univerziteta izabran Slovenac.

Ali, ne dajte se Hrvati. I nemojte pustiti da vas TV snima samo kada pjevate pa pokazuju. Gledajte demokracije! Naplatite svirku pa platite odvjetnika da nam vadi uhićenike

A.Lj.

RAZGOVOR: Victor Jackovich, ambasador SAD za BiH

SRBI NUDE HRVATSKU ZEMLJU MUSLIMANIMA

Cilj je Srba da uz pomoć Muslimana podijele Hrvatsku i odvoje južni od središnjeg dijela Dalmacije, a onda pritiskom na Zadar rascjepkaju hrvatsku obalu. Tumačio sam američkoj javnosti kako je do sukoba Hrvata i Muslimana došlo stoga što su oni, iako su činili 70 posto stanovništva jedne zemlje, ostali srpskom agresijom stiješnjeni na 30 posto teritorija. Sarajlije jesu za mir, ali ne po svaku cijenu.

Atlantski pakt nije povukao svoju spremnost da se pojavi u Bosni i Hercegovini ako to budu zatražile plave kacige na temelju rezolucije Ujedinjenih naroda po kojoj se može vojno intervenirati da bi se deblokirali humanitarni konvoji. Upravo zato da o najnovijem stanju u Bosni i Hercegovini izvijesti vodstvo NATO-a, a povezano s uvijek mogućom vojnom intervencijom, boravio je ovih dana u Italiji veleposlanik SAD u BiH Victor Jackovich. Jackovich je u Napulju razgovarao sa zapovjednikom južnog krila NATO-a Michelom Boordom, u Rimu s američkim veleposlanikom pri Republici Italiji (veleposlanik Reginald Bartholomew je određeno vrijeme bio i posebni predstavnik američkog predsjednika Clintona u mirovnim pregovorima o bivšoj Jugoslaviji, a njegov dolazak u Rim dokaz je da Washington i s Apeninskog poluotoka želi pratiti zbijanja na Balkanu) i pri Svetoj Stolici, zatim s franjevcima iz Hercegovine itd. Iz Rima je otputovao u Beč gdje se od studenoga nalazi sjedište ambasade SAD za Bosnu i Hercegovinu, odakle odlazi u Ženevu, Bruxelles i na ostala mjesta mirovnih pregovora.

Razgovor s veleposlanikom Jackovichem bio je na svoj način zanimljiv, ali nije imao onaj klasični red pitanja - red odgovora, pa ćemo ga i prenijeti na netipičan način.

Jackovich je vojnome vrhu NATO-a u Italiji posebno govorio o tome što o ratu i miru misle žitelji Sarajeva. Spomenuo sam na to da talijanski novinari prenose kako stanovnici Sarajeva žele samo mir.

• To kažu kada ih pitate što žele, ali kada im kažete jesu li za to da predsjednik Izetbegović potpiše sporazum o podjeli Bosne i Hercegovine, onda se tome protive. Jesu za mir, ali ne baš pod svaku cijenu - kaže Jackovich i domeće da voli razgovarati s ljudima u Bosni, želi doznati što misle kako bi mogao donositi određene zaključke. Pa

kako gleda na predstojeće pregovore.

Igre oko Sarajeva

• Neće tako skoro doći do suglasja. Srbi ne žele odustati ni pedlja od teritorija koji sada kontroliraju. Onih tri do četiri posto dodatnog prostora koje traže Muslimani Srbi im ne žele dati, odnosno nude im hrvatski teritorij. Osim toga, Karadžić je Srbima obećao Sarajevo. Nije uspio osvojiti ga ratom, pa sada pokušava pregovorima, prijedlogom o podjeli grada.

Jackovich kaže da glede skorog političkog razrješenja stanja u Bosni nije optimista. Ne zna se što će Srbi sve tražiti, čime će se zadovoljiti. Praktički bi međunarodna zajednica, time što bi ublažila sankcije Srbiji nakon potpisivanja sporazuma u Bosni, priznala srpska osvajanja. Zbog toga su SAD protiv ukidanja sankcija Srbiji.

Osim toga, nije u pitanju samo stanje u Bosni i Hercegovini, kao uvjet za ukidanje sankcija, već i pitanje Knina - podsjeća Jackovich.

A glede muslimanskog pristupa moru? Iznosim mu dosta prošireno mišljenje među europskim diplomatama, kako je srpska strana ta koja inzistira, forsira Muslimane da traže teritorij na Jadranskoj obali, a ne samo uporabu neke luke. Kao vrstan diplomat, radi u američkoj diplomaciji već 22 godine (što znači da se tim "znanatom" počeo baviti vrlo mlad, budući da je rođen 1948.) - Jackovich kaže da bi glede muslimanskog pristupa Jadranu trebalo naći neko rješenje.

Zbrka s izbjeglicama

• Da se iza muslimanskoga zahtjeva za teritorijem krije vražja srpska ruka, može se vidjeti i po tome što se ne traži uporaba luke, već teren gdje se i ne može izgraditi luka, gdje je nema, pa sve to izaziva sumnju.

Srbi uz pomoć Muslimana žele podijeliti Hrvatsku, žele odvojiti južni od srednjega dijela Dalmacije, a onda bi pritiskom prema Zadru potpuno rascjepkali hrvatsku obalu.

Nema sumnje da je sukob između Hrvata i Muslimana u Bosni nanio štetu i jednima i drugima, bez obzira na to tko je prvi počeo. Međunarodna zajednica je počela, zbog tog sukoba, s manje simpatija gledati na Hrvatsku. Kako to gleda Amerika, koja još podržava bosanske Muslimane?

• S razočarenjem i čuđenjem je američka javnost primila vijest o hrvatsko-muslimanskom sukobu. Pokušao sam to objasniti tako da je do njega došlo zbog situacije koja je nastala u BiH. Srbi, koji čine 30% stanovništva, zauzeli su 70% prostora. Dakle, na samo 30% prostora našlo se čak 70% stanovništva i među njima je, između Hrvata i Muslimana, došlo do sukoba. No oni bi trebali surađivati - kaže Jackovich.

Svijet je inače nasjeo na srpsku propagandu. Najprije glede Hrvatske, kada je Beograd tumačio zapadnim diplomatama da je novo hrvatsko vodstvo ustaško i da znači opasnost za Srbe u Hrvatskoj. Zatim je nasjeo na srpske tvrdnje da bosanski Muslimani žele stvoriti islamsku republiku, da su fundamentalisti. Stvorili su potpunu zbrku, pa se, kako nam govori Jackovich, izbjeglice iz Bosne po svijetu stavljaju u smještajne centre zajedno s muslimanima iz arapskih zemalja.

• Te jadne izbjeglice iz Bosne nalaze se u čudu, ne

znaju i ne žele s tim ljudima kontaktirati. Oni su Europejci, i teško im je u takvim smještajnim centrima. Arapski muslimani Bosance drže nedovoljnim vjernicima pa ih žele naučiti "pravoj vjeri" - govori Jackovich i nastavlja:

• Koliko je uvjerljiva srpska propaganda vidi se i po tome što sada govore kako je srpska manjina u Makedoniji ugrožena, kako nema svojih novina, svojeg sveučilišta itd. Zapadni diplomati zatim pitaju čelnike u Skoplju je li to istina da Srbi u Makedoniji nemaju svoje sveučilište. Naravno da ga nemaju. I opet - jadni Srbi!

• Zapravo, svijet je jako malo znao o onome što je bila bivša Jugoslavija. Cijela se svjetska diplomacija nalazila u Beogradu. Samih je Amerikanaca bilo nekoliko stotina u Beogradu. Možete zamisliti koliko je bilo raznih američkih diplomata kada ih još sada pri ambasadi SAD ima čak 33, a to je broj osoblja neophodan za obavljanje neophodnih stvari. Svijet je nasjeo i na podatke da na prostoru koji sada u Hrvatskoj drže pod kontrolom snage UN živi više od pola milijuna Srba.

Nešto se ipak u posljednje doba počelo mijenjati, dodaje Jackovich i na kraju naglašava:

• Svaka država na prostoru bivše Jugoslavije ocjenjivat će se ubuduće po tome kako štiti manjine i na koji se način odnosi prema njima. Položaj manjina je ključna stvar prilikom ocjenjivanja demokracije svake vlasti.

Razgovarao:
Sibije TOMASEVIĆ

grabovičkić

75000 TUZLA

Crno Blato br. 121
Telefoni (075) 31-425, 232-818
Telefax (075) 232-818

UZ AKTUALNE DOGAĐAJE

Kratka povijest HVO-a HZ "SOLI"

Sa početkom rata u Republici Hrvatskoj, odnosno velikosrpske agresije na Hrvatsku, Hrvati BiH pa i tuzlanske regije dižu svoj glas protiv zla koje se nadvilo nad njihove sunarodnjake. Stotine naših mladića se aktivno uključuje u obranu dok ih veliki broj odbija služenje Jugo-armadi. U 11. mjesecu 1991. godine pod pokroviteljstvom HDZ-a i SDA dolazi do kolektivnog bunta u vojarni Dubrave.

U isto vrijeme nekolicina Hrvata radi na "krađi" mladića iz Hrvatske koji su se zatekli na služenju u JNA, te njihovom prebacivanju u matičnu državu, a isto tako iz Hrvatske dovode Hrvate i Muslimane koji bježe iz vojske. Ubrzano se radi na pripremi obrane i na što kvalitetnijem sustavu zaštite. Iako se radi ilegalno, i na okupljanju ljudi i na naoružavanju, rezultati su sve očiti, tako da u ožujku 1992. praktično izlazimo iz ilegale iako za vratom imamo YU armiju ("Zivinički sokolovi", te nešto kasnije "Pro patria"). Zahvaljujući HDZ-u hrvatski populus naših prostora nije nespreman i goloruk dočekao prve sukobe i prve ratne dane. Politički vrh u Hrvatskoj ne miruje. Djeluje se na što tješnjem uvezivanju sa Hrvatima u BiH i Republici Hrvatskoj kao i održavanje stalne veze sa Hrvatima u dijaspori. Već u svibnju i na našem terenu ozbiljno se vrše pripreme za formiranje HVO-a. Pojedine općine kompletne ulaze u HVO o čemu postoje i dokumenti (Lukavac, Gradačac) a u pojedinim Hrvatima formiraju svoju organizaciju. HVO kao oblik organiziranja Hrvata u ratu, u vojnom, političkom, gospodarstvenom i kulturnom pogledu veoma dobro biva prihvaćen od svih političkih provenijencija u Hrvata. Po prvi put, zahvaljujući HVO-u, Hrvati su jedinstveni i razmišljaju svojom glavom. U Tuzli na čelu HVO-a je gospodin Pero Vasilj, u Zivinicama gospodin Ivo Andrić Lužanski, u Lukavcu gospodin Mijo Božić i u Banovićima gospodin Drago Dvanajščak. S obzirom da se znalo da smo rasuti na nekoliko općina razmišlja se o tješnjem uvezivanju, a u međuvremenu u Tuzli dolazi do smjene, te umjesto gospodina Vasilja na čelo HVO-a dolazi gospodin Marko Kovačević. Sitni nesporazumi i problemi s kojima se susreće HVO rješavaju se u hodu. HVO

postaje simbol hrvatstva, simbol obrane i ponos Hrvata. Stotine hrvatskih mladića se prijavljuje u HVO sa željom da svoj život polože u obrani svog naroda, svog identiteta. Politički i vojno jačamo svaki dan. Politički kurs u HVO-u je bio realan, potkrepljen činjenicama te se prije donošenja bilo kakve odluke uvijek dobro odvagalo. Ničim se nije željelo izazvati podozrenje većinskog muslimanskog naroda. Radilo se u korist sopstvenog naroda ali ne i na štetu ostalih. HVO tih mjeseci ima ogromnu ulogu u nabavci materijalno-tehničkih sredstava za potrebe prvo Okružnog štaba pa poslije 2. korpusa Armije BiH. Svo naoružanje, opremu davali smo tamo gdje je najpotrebnije. Za te poslove nitko nije tražio pohvale ni nagrade, nitko nas nije nagonio silom, bio je to nagon samozaštite i oblik organiziranja protiv zajedničkog neprijatelja.

Ukidanjem brigade, HVO HZ "SOLI" je svoj častan i svijetao put završio, ne svojom voljom nego voljom onih koji misle da imaju pravo da odlučuju u ime jednog naroda. Može se ukinuti HVO, želja i volja jednog naroda, ali se ne može ukinuti narod

U međuvremenu prilazi se formiranju Hrvatske zajednice i Brigade HVO od onih jedinica HVO-a koje već postoje. Prvi predsjednik HVO HZ "SOLI" je gospodin Željko Pešić, a zapovjednik 115. brigade "Zrinski" HVO-a je gospodin Zvonko Jurić. Zajednica vodi računa o statusu Hrvata kao i o logističkoj potpori brigade. Živi se jednom dušom i za jednu stvar. Imamo dakle, vojnu i političku organizaciju koja funkcionira na 4 općine, ne računajući dio općine Srebrenik i bivše općine Lopare. U ožujku 1993. godine zbog prevazilaženja organizacionih problema u funkcioniranju HVO HZ "SOLI" dolazi do smjene, po volji zastupnika Sabora, na čelo dolazi gospodin Ivo Andrić Lužanski čime organizacija dobiva svoju čvrstinu i jaču uvezanost. Isto tako u HVO Tuzla zbog istih problema na mjesto M. Kovačevića dolazi gospodin Pejo Banović. Time se zaokružuje organizaciona shema HVO HZ "SOLI". Nije bilo problema s kojim

se susrelo a da nije bio razriješen. Dobro uigrana ekipa, sastavljena od osoba raznog profila zanimanja, svakodnevno je na okupu. Iako dolaze teški dani za očuvanje HVO-a kao institucije hrvatskog naroda. Bezuspješni su bili svi pokušaji onih koji nisu željeli takvu instituciju da je sruše. Prošao je HVO Scilu i Haribdu, bio hvaljen i kuden, proglašavan ovakvim i onakvim. Ipak je ostao. Ostao do famozne odluke Predsjedništva R BiH u čijem tijelu sjede i dva Hrvata. Kome je ta odluka trebala i zbog čega je donešena u HVO-u to dobro znaju. Ukidanjem brigade, HVO HZ "SOLI" je svoj častan i svijetao put završio, ne svojom voljom nego voljom onih koji misle da imaju pravo da odlučuju u ime jednog naroda. Može se ukinuti HVO, želja i volja jednog naroda, ali se ne može ukinuti narod, pogotovo ne onaj koji razmišlja svojom glavom.

Na osnovu ovih činjenica koje su usmjerene protiv volje hrvatskog naroda došlo je do spontanog stvaranja kolektivne svijesti o iseljavanju sa ovih područja. To je ubrzala i izjava Predsjednika SDA BiH Mirsada Čemana u zvaničnom glasilu politike SDA "Zmaja od Bosne" da Hrvati i Srbi nemaju prava svojine u Bosanskoj državi. Onaj tko misli da hrvatski narod nema političke svijesti grdn se vara. Jer, dok mnogi drugi narodi nisu bili

politički i državni subjekti na ovim prostorima hrvatski narod je to uvijek bio, i on vrlo dobro zna što znači živjeti u svojoj državi. Tu ga nitko neće svoditi na status nacionalne manjine ili što je još gore na status biološke skupine čijim životima upravljaju drugi koji stvaraju svoju državu na ovim prostorima. Hrvatski narod tuzlanske regije obranio je svoje prostore zajedno sa drugim

narodima. U obrani ovih prostora, naoružao je i nahranio našu vojsku. Zauzvrat, njemu se ukinula i posljednja institucija njegove sigurnosti, HVO HZ "SOLI". Stoga vam hrvatski narod kao i uvijek zahvaljuje na doprinosu našoj zajedničkoj borbi protiv sile okupatora, i poručuje da će se oduprijeti svakom agresoru i okupatoru ma sa koje strane on dolazio.

Ivo Andrić LUŽANSKI

Sve prolazi, "Zrinski" ne

Započeti pisati o 115. brigada "Zrinski" HVO-e i za nekoga tko poznaje aktualna zbivanja, nije nimalo lak posao. Činjenica je: 115. "Zrinski" je završila svoj ratni put. Ova brigada, kao izraz tečnji ovdašnjeg hrvatskog naroda, nastala je i borila se za najpravedniju stvar, za svoj dom i prijatelje svoga doma. Borili su se kako su najbolje znali i umijeli i pod svojim oznakama, oznakama hrvatskoga naroda. Njihovi motivi su bili iskreni a njihova borba pravedna. Voljom Predsjedništva R BiH prekinut je častan i svijetao put 115. brigade. Zbog čega? Svatko tko poznaje ovdašnji hrvatski narod zna što je ova brigada za njega značila. Ušla je u srca ljudi, bila je dragovoljna, prožeta ljubavlju i prijateljstvom. Radovali smo se svakom njenom uspjehu i obavljenom zadatku a tugovali za svakim njenim bojovnikom. Četrdeset i osam mladih ljudi položilo je svoje živote za obranu ove regije a stotinu osamdeset i pet je ranjeno. Nažalost, surova stvarnost je jača od nećijih dobrih želja. Pitanja je mnogo a svaki pojedinac mora sam naći pravi odgovor, mora odlučiti o svojoj vlastitoj sudbini i sudbini svoga naroda. Jedno je sigurno: nikada se neće moći zapisati ili izreći sve ono što su ovi hrabri bojovnici učinili za sve nas. Misao o "Zrinskom" ostat će vječno s nama i u nama.

F. Bosankić

Pali za dom

Pokoj vječni daruj im Gospodine,
i svjetlost vječna
neka im svijetli

PETAR (IVO) BRČINA
(05.10.71-23.06.92)

BLAŠKO (MATIJA) BRČINA
(02.02.74-23.06.92)

MIJO (RATKO) MIŠIĆ
(08.11.71-25.07.92)

MARKO (ANTO) LUČIĆ
(28.08.68-31.07.92)

NIKO (KUZMAN) TOMIĆ
(28.09.72-31.07.93)

MATO (MARIJAN) BOŽIĆ
(28.08.66-30.08.92)

MATIJA (IVO) PAVIĆ
(16.02.62-03.09.92)

ZORAN (BLAŽ) PEJIĆ
(19.07.69-19.11.92)

ZDRAVKO (JOZO) JOSIPOVIĆ
(31.08.59-02.12.92)

JURO (BOŽO) JAKIĆ
(01.01.54-29.11.92)

MEHO (DŽEMO) ALIĆ
(04.09.59-30.11.92)

IVICA (STJEPAN) MIŠIĆ
(02.07.57-14.12.92)

MATO (MIJO) PEJKUNOVIĆ
(22.02.66-08.01.93)

PETAR (MATO) PEJIĆ
(08.06.70-08.01.93)

GORAN (PEJO) MARKOVIĆ
(03.01.68-08.01.93)

ŠIMO (NIKO) PAVIĆ
(02.10.68-08.01.93)

ZORAN (MARKO) STOJAK
(04.01.72-08.01.93)

MLADEN (IVO) ĐULABIĆ
(12.08.71-12.01.93)

SALIH (SALKO) ALIĆ
(13.06.39-12.01.93)

ŽELJKO (ANTO) DIVKOVIĆ
(10.05.60-04.02.93)

DENIS (ZVONIMIR) KUBINEK
(24.10.66-04.02.93)

HARIZ (AHMET) UMIHANIĆ
(23.02.60-06.02.93)

IVICA (ANTO) PETROVIĆ
(14.11.64-12.03.93)

MUFIDIN (REŠID) BEŠIĆ
(03.03.73-12.03.93)

IBRO (OSMAN) BEŠIĆ
(02.06.56-12.03.93)

SEID (HASIB) HATUNIĆ
(08.11.64-14.04.93)

IVICA (BOŽO) ILIČIĆ
(10.05.64-25.04.93)

BLAŠKO (MARIJAN) KIKIĆ
(03.02.73-26.04.93)

HARIZ (FEHIM) GUTIĆ
(26.09.64-13.06.93)

MARKO (MATO) BRČINA
(16.04.70-26.06.93)

MIROSLAV (ŠIMO) PEJIĆ
(10.10.73-26.06.93)

BOŽO (MIKA) GRGIĆ
(16.12.74-26.06.93)

IVICA (PEJO) TOPALOVIĆ
(29.11.53-21.07.93)

ŽELJKO (IVO) JOSIPOVIĆ
(22.10.66-05.07.93)

ZDENO (NIKO) PRANJIĆ
(13.08.64-05.07.93)

ANTO (JOZO) TOMIĆ
(21.09.53-05.07.93)

MIROSLAV (NIKO) STOJAK
(07.07.73-21.07.93)

BLAŠKO (NIKO) TOMIĆ
(31.01.70-22.07.93)

HANIFA (HASAN) ZEJNILOVIĆ
(25.03.71-27.07.93)

IGOR (FRANJO) PAVLIĆ
(26.07.72-01.08.93)

MARKO (ANTO) MRKONJIĆ
(17.04.61-20.08.93)

TIHOMIR (MARKO) ZEČEVIĆ
(24.10.65-23.08.93)

VLADO (IVO) DIVKOVIĆ
(17.02.61-21.09.93)

ILIJA (ANTO) PERKIĆ
(19.06.54-28.10.93)

MILENKO (IVO) ANDRIĆ
(27.05.55-17.11.93)

MIJO (MIJO) STJEPANOVIĆ
(14.05.68-11.12.93)

ZORAN (ŽARKO) SAMARDŽIĆ
(23.01.69-04.01.94)

BOŽO (IVO) KEROŠEVIĆ
(23.09.73-04.01.94)

Počivali u miru

10.05.1992.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE
Na osnovu člana 9 i 10 Pravilnika o simulativnim vježbama
o Oružanim snagama R BiH br. 04/22-1 od 23.01. '93.

odjeljujem

ZAHVALNICU

115. br. Zrinski HVO Tuzla
za

iskazanu brabrost, odlučnost i
požrtvovanost u izvršavanju borbenih
i drugih zadataka

Sarajevo, decembra 1993. god.

KOMANDANT

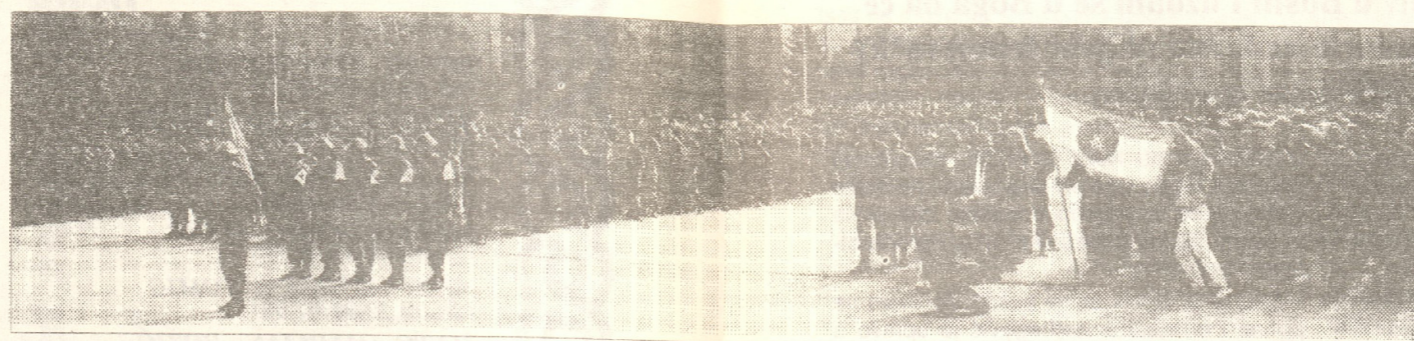
Armijški general
Rasim Delić

10.05.1993.

115. brigada Zrinski HVO

10.01.1994.

115. ZRINSKI

Planinski vijenac strpljivo štiti.
Potok se pjeni k'o biser vinski.
U stavu pozor svečano, stoji.
BRIGADA - s imenom Zrinski.

Nikada dušman paliti neće
Hrvatska sela, odistinski,
čelični bedem prkosno, smjelo
BRIGADA - s imenom Zrinski.

Branitelji su ovi i u ravnici,
branili zemlju, do smrti bliski,
a sada časno, na radnom pragu,
BRIGADA - s imenom Zrinski.

Teško se ide ka slobodi.
Umiru mine iz polja minski'.
Jedino vječna ostaje legenda
o BRIGADI - sto petnaestoj
Zrinski.

Fabijan Lovrić

Dr. Sadudin Hodžić, predsjednik Vlade
Okruga

- Stavljanje znaka jednakosti između Srbije
i Hrvatske, ja ne bih nikada prihvatio pogotovo
u našem regionu. Ovdje je besmisleno govoriti
o tome jer imamo očigledan suprotan primjer.

- Za ovo stanje neki ekstremisti bi mogli
prebaciti krivicu na hrvatski narod koji ovdje
živi. To bi bila velika nesreća. Hrvati ovdje
zajedno dijele i uspjehe i teškoće u ovom ratu,
zajedno se borimo i preživljavamo. U men-
talitetu naših ljudi, naših Hrvata i Muslimana
postoji razumijevanje i sloga.

- Mislim da je hrvatski puk sa ove regije
učinio sve što je mogao. Hrabro se bori protiv
okupatora. Imamo zajedničku komandu, na
istom smo zadatku, isto opredjeljeni za Bosnu
i Hercegovinu. Hoćemo ovaj komad naše
domovine da sačuvamo, isti su nam ciljevi i
sve dosad što je urađeno mislim da je mak-
simum koji se mogao uraditi. Ja ne vidim šta
bi drugo moglo da se učini. Ginemo zajedno.
Niču, na žalost, grobovi jedan do drugog. Od-
lazi mladost, i muslimanska i hrvatska. Ipak,
mnogi gledaju na ovaj naš suživot kao na
čudo.

Mr. Selim Bešliagić, gradonačelnik Tuzle
- Treba biti načisto da se mi sada možemo
braniti ali i napadati. Međutim, oslobadati

novu teritoriju
nećemo moći ako
nemamo snab-
dijevanja svih vrsta
i tvrde i meke
hrane. Inače nećemo moći održati ni ono što
smo oslobodili. Ne radi se samo o nama. Neće
moći izdržati ni oni u Srednjoj Bosni i Her-
cegovini. Ako se sukobi između branilaca
nastave, to je izraziti primjer "rada u korist
naše štete".

- U Ženevi, gosp. Ivo Komšić i ja smo pred-
ložili gosp. Owenu da se nađe nekakva
solucija za ove ljude, a i Alija Izetbegović je
prihvatio naš prijedlog. Upravo u ovim mjes-
tima: Kraljeva Sutjeska, Guča Gora, Fojnica,
tamo gdje su sjedišta franjevaca koje ja
smatram većim Bosancima od mnogih od nas,
treba postići mir i toleranciju. Predloženo je da
se na ovom području postave evropski
promatrači i da se izvrši demilitarizacija. Tu bi
trebalo da bude civilna policija u procentual-
nom sastavu pučanstva.

- Sasvim je normalna iskonska veza
bosanskih Hrvata sa domovinom, sa
Republikom Hrvatskom, da je to odnos koji je
građen stoljećima ali je, također, vrlo važno da
se uspostavi jasan i precizan odnos bosanskih
Hrvata prema domovini Bosni i Hercegovini.

- Međutim, pogrešno je ako pokušavamo
razloge naših nevolja tražiti samo negdje
drugdje. Oni su ovdje i mi ih moramo samo
ovdje rješavati. Kada se radi o našem odnosu,
nas bosanskih Hrvata, prema državi
Hrvatskoj, molio bih svakog da nas razumije.

Fra Petar Anđelović, provincijal Bosne
Srebrene

- Posebice mi je stalo, i izričem tu molbu,
da učine sve da ne dođe do bilo kakvog
sukoba između muslimanskog i hrvatskog
naroda. Ja se krećem puno po svijetu i pos-

Rekli su:

toji strašna opas-
nost za mus-
limanski narod
da ga ne ubroje u
agresore, jer je

hrvatski narod, brojčano, puno manji od
muslimanskog. Ja nisam naivan čovjek,
pokušavam saznati tko je gdje kriv, ali
ovdje u Tuzli znam da se hrvatsko
pučanstvo nastoji korektno držati, i ako bi
se bilo što dogodilo, bilo kakav sukob,
mrlja bi pala na muslimanski narod.

- U Ženevi, gosp. Ivo Komšić i ja smo pred-
ložili gosp. Owenu da se nađe nekakva
solucija za ove ljude, a i Alija Izetbegović je
prihvatio naš prijedlog. Upravo u ovim mjes-
tima: Kraljeva Sutjeska, Guča Gora, Fojnica,
tamo gdje su sjedišta franjevaca koje ja
smatram većim Bosancima od mnogih od nas,
treba postići mir i toleranciju. Predloženo je da
se na ovom području postave evropski
promatrači i da se izvrši demilitarizacija. Tu bi
trebalo da bude civilna policija u procentual-
nom sastavu pučanstva.

- Međutim, pogrešno je ako pokušavamo
razloge naših nevolja tražiti samo negdje
drugdje. Oni su ovdje i mi ih moramo samo
ovdje rješavati. Kada se radi o našem odnosu,
nas bosanskih Hrvata, prema državi
Hrvatskoj, molio bih svakog da nas razumije.
Mi smo o toj državi sanjali, mi se radujemo što
postoji država Hrvatska, ali to nije naša
domovina, nas Hrvata iz Bosne. Nije ni
rezervna domovina. Naša je domovina Bosna
i Hercegovina. Ovdje smo se rodili, ovdje je

naše ognjište, ovdje želimo ostati.

Lazim Šadić, komandant 2. korpusa Ar-
mije BiH

- Ne bih nikada bio komandant jed-
nonacionalne vojske. Sretan sam što sam
komandani jednog ovakvog korpusa gdje su
svi zajedno, možda procentualno ima čak i
malo više Hrvata koji su uzeli učešća u borbi.
I jedan dio Srba koji su ostali lojalni, je sa
nama. Moja komanda i ja lično, smo
ubijedeni da ćemo ovdje sačuvati jedinstvo, i
naroda i vojske. Godinu i po ni jednom gestom
niko nije pokazao želju da ne živi zajedno. I
jedni i drugi pokazuju želju da ostanu zajedno.
Komšija uz komšiju.

- Ja i ova komanda smo sigurno garant da
neće biti povrijeđeno ni jedno selo, ni hrvatsko
ni muslimansko, ni od Brigade HVO ni od
Armije. Svaki takav eventualni pokušaj ćemo
spriječiti. Imamo snage za to. Ni jedna naša
jedinica ni postrojba nije do sada, nijednim
svojim gestom pokazala takve tendencije.
Naše jedinice se bore na svim prostorima.
Brigade HVO-a se bore svuda. Naše brigade
se bore na prostorima gdje žive Hrvati. One
uporno brane hrvatska sela. To mi je garancija
da na ovim prostorima ne može i neće doći do
poremećaja međunacionalnih odnosa.

PRENESENO IZ "OSLOBOĐENJA", EUROPSKOG NEDJELJNOG IZDANJA

Gvardijan Bosanski

Moja je dužnost da čuvam samostan i najbogatiji arhiv u Bosni i uzdam se u Boga da će zlo stati. U bježanju nije spas, zato ostajem - tako je govorio nedavno ubijeni franjevački svećenik i prije svega Čovjek fra Nikica Miličević iz Fojnice.

Nekih pet-šest dana prije nego li je Fojnica napadnuta pokojni fra Nikica Miličević kao da je prognozirao svoju sudbinu: "Iz Fojnice i iz samostana otići ću samo mrtav". Ove riječi izgovorene su u privatnom razgovoru kod općinskih čelnika Fikreta Pabrića i Semina Sudžuke. Povod je bio odlazak franjevača iz Konjica krajem rujna. "Znaš šta - oni su Hercegovci i u njih je vrela krv. U tome je razlika između mene i njih. Ja sam Bosanac", odgovorio je gardijan na pitanje kako komentariše odlazak svoje sabraće.

Susret s ovim 38. godišnjim čovjekom široke kulture i naobrazbe uvijek je predstavljao istinski ugođaj, jer su se misli mogle nesmetano razmjenjivati i onda kad su postojale velike razlike spram aktualnih političkih tema. Prilikom posljednjeg susreta teme su se kretale u rasponu od knjige Karl Gustava Janga "Čovjek i njegovi simboli", dualizam u crkvi do fojničkih i bosanskih tema. Razgovor je započeo gvardijanovom konstatacijom da se "obračun s kriminalom događa u samo jednom narodu", a zločin je najprisutniji kod Srba, pa Hrvata, pa tek onda kod Muslimana. "I upravo ovim redom", akcentirao je fra Miličević. Zanimljive su i njegove opservacije hrvatske politike u Bosni. Iako nije direktno rekao, moglo se zaključiti da franjevačka zajednica polaže velike nade u Stipčevu Hrvatsku seljačku stranku oko koje bi se mogli okupiti preostali Hrvati na nekoj bosanskoj politici. Sažeto prenešeno, suština je u sledećem - najopasniji i najekstremniji "igrač" na ovim prostorima su Kordić i Koštroman.

Negdje polovinom ljeta na talasima Radio BiH u više navrata emitovan je razgovor sa pokojnim gvardijanom. Njegove riječi da Hrvati nemaju rezervnu domovinu bile su do tada najsnažniji apel da se zaustavi iseljavanje ovog naroda. Gvardijan je govorio: "Naša domovina je Bosna. I ja bih u svakoj drugoj državi bio stranac." Pitajući ga kako je izgledala ljetosnja evakuacija Hrvata iz Fojnice koju je organizirao HVO, gvardijan je potanko opisao paniku koja je zahvatila narod. Kad su ljudi vidjeli da je jedan od zapovjednika (Vlado Kapetanović) otišao u Kiseljak odvezavši svoju mater, narod više niko nije mogao zaustaviti. Pri tom se pronijela vijest "kako ide šest tisuća mudžahedina koji kolju sve pred sobom". Armija je tada komotno mogla doći do pred Kiseljak.

Njegove riječi da je Bosnu nemoguće podijeliti i da će ideja Bosne i sama Bosna ipak preživjeti ovu kalvariju, milovale su uši. Fra

Nikica prognozirao je trajanje rata još oko pola godine, a potom će procesi integracije i međusobne ljudske povezanosti na ovim prostorima uvezati Bosnu i Hercegovinu u jednu cjelinu. "Valja samo biti strpljiv".

Tako je govorio gvardijan. Javnosti je malo ili nikako poznato koliko je ovaj čovjek radio na suzbijanju ekstremizma među Hrvatima i koliko je konkretno radio na poslovima mira. Umjerena linija fojničkog HVO održala se zahvaljujući potpori franjevačkog samostana. Nema dokaza, ali tadašnji zapovjednik HVO Stipo Tuka samo uz blagoslov gvardijana, s kojim je bio u snažnim prijateljskim odnosima, nije 16. aprila poslao pomoć HVO-u u Kiseljaku (postoji dokument u kome Tihomir Blaškić žestoko ukorava Tuku zbog neposlušnosti). Dva dana kasnije Tuka odbija još jednu zapovijed - da izvrši napad i razoruža Armiju u Fojnici. Valjalo je stisnuti i odbiti naređenje u strogo hijerarhijski ustrojenom HVO. I to je urađeno uz blagoslov gvardijana koji je jedini bio u stanju da zaštiti neposlušnog zapovjednika koji je odmah dobio "crveni karton". Uz saglasnost armijskih vlasti, Stipo Tuka živio je posljednjih mjeseci u franjevačkom samostanu, jer za njega kao "izdajnika" nije bilo mjesta u Kiseljaku.

Nažalost, pojedinci zaslijepljeni mržnjom i željni osvete nad nedužnim ljudima učiniše zločin možda i ne znajući s koliko se muke i ustrajnosti fra Nikica Miličević borio protiv

mržnje i zločina. Neko će možda aktualizirati onu tezu da se više od Muslimana ne može tražiti da se civilizirano ponašaju dok je na desetine hiljada pripadnika ovog naroda otjerano pod zemlju.

Sve je to tačno, ali se zločin zločinom ne potire. Predsjednik Izetbegović je upravo u Fojnici skrenuo pažnju lokalnom rukovodstvu da je vlast dužna svim građanima obezbijediti zaštitu ljudskih prava. "Mi smo država, oni su paradržava, mi smo vojska, oni su paravojska... i u tome je osnovna razlika između nas i njih", riječi su predsjednika Izetbegovića. Država sad mora energično reagovati. Zločin u samostanu nadmašio je lokalne okvire, prijeteci da i ovu državu i ovaj narod strpa u isti koš sa agresorima i njihovim zločinima i da rat poprimi strašni trend u kome niko nije pošteđen.

Fra Nikica Miličević nedužan je platio glavom kao tragični junak pogrešne identifikacije čovjeka i politike, što ratu u Bosni daje još jednu tragičnu dimenziju. "Moja je dužnost da čuvam samostan i najbogatiji arhiv u Bosni i uzdam se u Boga da će zlo stati. U bježanju nije spas, zato ostajem." Time se odužio Bosni jer se u samostanu čuva sjećanje na Bosnu Srebrnu. Neka ovi redovi budu samo mali dug prema čovjeku koji je volio Bosnu.

Emir HABUL

HDZ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA TUZLA

IZVJEŠUJE ČLANOVE I SIMPATIZERE DA TAJNIŠTVO STRANKE RADI SVAKIM RADNIM DANOM OD 8-15

Dodite mi Vas očekujemo u "Mobiliji"

Tel. 238-983 i 239-477

OPĆINSKI ODBOR HDZ TUZLA

Nepodnošljiva lakoća laganja

Demokracija i novinari

Gdje su granice između objektivnog izvješćivanja i osobne netrpeljivosti? Istinskoj demokraciji laž ne može naškoditi.

Slušajući, iz večeri u večer, izvješća sarajevske dopisnice iz Zagreba Nade Al Isse ne možemo a da se ne upitamo gdje su granice patološke mržnje koju ova, do jučer nepoznata novinarka, iskazuje prema hrvatskom narodu i Republici Hrvatskoj. Izmišljotine i ordinarne laži koje ova dopisnica svakim svojim javljanjem plasira slušateljima u BiH, sigurno je, ne doprinose poboljšanju ionako, u posljednje vrijeme, loših odnosa između naših dviju država. Kažemo naših jer mi, hrvatski narod u BiH, obje ove države smatramo svojima, usprkos mnogima koji nam poturaju Hrvatsku kao nekakvu rezervnu domovinu. Upravo zato što i Hrvatsku smatramo svojom, bole nas laži koje se nemilice koriste u izvješćima Nade Al Isse. Uprežući svoje očito nemale novinarske sposobnosti (da li samo novinarske?) u službu širenja isključivo negativnih vijesti iz Hrvatske, pa čak i onda kada su te "vijesti" obična čaršijska naklapanja, od kojih nije imuna nijedna sredina, Nada Al Issa zorno izražava svoju životnu isfrustriranost želeći biti "veći katolik od pape" ili u ovom slučaju veći Bošnjak od Izetbegovića. Ne želeći da glorificiramo politiku aktualnog hrvatskog vodstva samo zbog toga što je hrvatsko, isto tako, ne želimo prihvatiti da je sve što to vodstvo radi negativno i loše, kao što se može steći dojam iz izvješća pomenute novinark. Mnogi novinari iz BiH, Bošnjaci, koji se također javljaju iz Zagreba svojim glasom i opažanjima recentne hrvatske politike znatno su umjereniji i realniji, npr. naš Tuzlak Mirza Kuluglić. Jedino Nada Al Issa nema ni jedne lijepe riječi za Republiku Hrvatsku, žrtvu istog agresora i državu u kojoj, još uvijek, svoj spas i egzistenciju nalazi na tisuće Muslimana-Bošnjaka. Za nju nije vijest da je Hrvatska usprkos sporadičnom ratu koji traje na značajnom dijelu njenog teritorija, potpuno zaustavila inflaciju, postupno bez većih socijalnih potresa uvela kapitalistički sustav privredavanja, kao jedini sustav koji se pokazao učinkovitim i sve to bez ijednog dolara inozemnih kredita. Naravno, to se ne može pripisati pljačkanju jadrnih Bošnjaka a također se ne može uklopiti ni u njen stil-zadatak trovanja svekolikih odnosa između naša dva naroda.

Međutim jednu činjenicu glede Hrvatske ne može negirati, pošto je ona tako očigledna, a to je mogućnost odn. sloboda da radi i tako izvješćuje iz Zagreba, glavnog grada jedne tako, po njenom interpretiranju, nesimpatične države. Stupanj demokracije jednog društvenog sustava obično se mjeri količinom ljudskih prava u koja spada i neovisno novinstvo i sloboda pisane riječi. Iako je Hrvatskoj u par navrata zamjereno glede privatizacije javnih

medija, ipak sloboda u izvješćivanju koju uživaju dopisnici iz Zagreba a poneki i zloupotrebljavaju, dokazuje da je demokracija u Hrvatskoj učvrstila korijenje i da će se i dalje razvijati. Kada već pišemo o slobodi djelovanja u pojedinim državama možemo postaviti i jedno hipotetično pitanje: koliko bi dana (da ne kažemo sati) preživio popularni Smiljko Šagolj, kao pandan Nadi Al Issi, da se vrati u Sarajevo i izvješćuje za HTV? Možda griješimo ali ne vjerujemo da bi taj period bio dugačak. Već duže vrijeme iz Sarajeva se ne javlja dopisnik HTV-a, sigurno ne zbog svoje lijenosti ili nedostatka vijesti. Uzgred rečeno, Hrvati kao jedan od tri konstitutivna naroda u BiH, na sarajevskoj TV koja pretendira da bude TV cijele BiH, bar se tako samonaziva, mogu egzistirati samo kao čitači tuđih tekstova ili zapjenjeni kritičari vlastitog naroda, poput Zvonka Vidovića. U vrijeme kada se u dijelu BiH pod kontrolom centralnih vlasti potihno ukidaju sve institucije Hrvata, počev od vojnih i političkih pa do vjerskih, ostavljajući na miru samo "tamburice", a istovremeno osnivaju i naturaju nekakve surugat tvorevine i političari za vlastiti alibi, pitanje slobode izvješćivanja može biti izlišno i praktično, nevažno. Ipak, pisac nekog teksta, pa makar on bio samo za dnevnu uporabu, mora u svakom trenutku biti svjestan svoje odgovornosti za sudbinu našeg mikrosvijeta. Polazna osnova da su uvijek drugi odgovorni svjesno se pretvara u obmanu konzumentata, slušatelja i nanosi ogromne štete upravo njima, pogotovu u ratu. Trajan primjer je izvješćivanje o krvoprocijima. U njih se vjeruje ili ne vjeruje isključivo na osnovi nacionalnih naklonosti. Svatko vjeruje u zločine neprijatelja a ne vjeruje u iste postupke svoje vlastite strane. Nažalost, istina o zločinima mnogo je gora nego laži o njima. Istina je da su se krvoprocijima događala i da će se i u buduću događati. Nijedno društvo, pa tako ni hrvatsko ili bosansko, nije dovršeno i bez mana, pa zbog toga i naše sudjelovanje u njemu mora biti usmjereno ka njegovom unapređenju. I zbog toga zalažemo se za ukazivanje na pogreške ali u cilju njihovog ispravljanja a ne produblivanja ili čak, zbog obične zloradosti.

U svezi s tim, težimo potpunoj slobodi u izvješćivanju, pa tako i Nade Al Isse, kao što je to slučaj u svim pravim demokracijama a sve što pomenuta novinarka izvješćuje iz Hrvatske i o Hrvatskoj, ubrzo će pokazati svoje kratke noge a kod hrvatskog naroda u BiH će samo aktualizirati onu staru: "Što je više kleveta i laži..."

Z.S.

Već videno

Humanitarci i mi

Teče druga godina rata. Svi smo očekivali da će brzo proći. Prošle godine u proljeće vjerovali smo kako ćemo na ljeto na more. Oni oprezniji i sumnjičaviji mislili su da će to ipak biti ove, 1993. godine. I oni su se prevarili. Ništa nije kao pred Božić prošle godine. Brašno je sa 0.8 DEM došlo na više od 10 DEM, šećer sa 2DEM na fantastičnih 30 DEM, ulje... Prošle godine pred Božić imali smo racionirano snabdijevanje kruhom, bilo je i struje. Mnogi su još bili tu a sada su tko zna gdje. Puno se toga promijenilo u našem životu. Promijenila nam se i psiha. Ponašamo se kao veliki kukci - čitav dan sve se naše aktivnosti u krajnjem svode na priče o hrani (famozni paket), na pribavljanje hrane ili najnužnijih stvari neophodnih za preživljavanje. Sve više spavamo. Snovi nam neki čudni, košmarni. Sanjamo o onome što bismo željeli i o onome čega se pribojavamo. Onog drugog sve je više, jer želja je sve manje i svakim danom rata sve su banalnije. Sve češće se vraćamo knjizi. Red u Narodnoj biblioteci. Oni pametniji shvaćaju da je sve ovo što nam se sada događa već videno, napisano i detaljno analizirano. Ponešto od toga moglo se naći i u obveznoj lektiri. Informacioni mediji, svaki svojim konzumentima, ponavljaju kako su drugi isključivi krivci za ono što se nama na ovim prostorima događa. Mi nismo. Caritas, Crveni križ i druge humanitarne organizacije, čija smo imena teško pamtili, bili su dio života drugih. Slike izglednijih izgledale su egzotično, a mi bili sretni što živimo na drugim prostorima gdje se to ne događa. Gladni, "Oni", nisu imali niti istu boju kože kao što je naša. Ponekad smo, uglavnom na zahtjev neke humanitarne organizacije, označavajući neki prigodan datum, dali i poneki prilog. Činili smo to dekon- centrirano, na brzinu, a potom se vraćali svojim svakodnevnim poslovima bivajući zaokupljeni uglavnom sami sobom. Oni gladni, oni u nevolji, "Oni" su nam sigurno u nemoćnoj ljutnji zamjerali što ne činimo više, brže i pravednije. Do nas ta ljutnja nije ni dolazila. Nudene su nam nove slike, još strašnije od onih prije. Mi smo ih površno konzumirali, ostavljajući onima iz humanitarnih organizacija da urade što mogu. I činili su. Najviše što su mogli. I vjerovali smo to.

Danas, kada smo mi "Oni", sve gledamo iz svoje perspektive. Teška ranjanja i li pogibija suradnika humanitarnih organizacija četvrta su ili peta vijest u emisijama radija ili televizije. Malo ili gotovo nikako se ne piše o ljudima koji su došli ovdje da podijele našu nevolju. Humanitarne organizacije, kojih je dvadesetak u našem gradu, krivci su za naše glavne nevolje. Netko mora biti kriv. Za šefa misije jedne od najvećih, kada je napuštao naš grad, neki su bili mišljenja da bi bilo bolje da nije niti dolazio. To nikako nisu bili penzioneri kojima je ova organizacija vratila dostojanstvo življenja u poznoj životnoj dobi, nisu niti ljudi kojima ova organizacija omogućuje uspostavljanje pokidanih veza sa njihovim najbližim a nisu niti oni kojima ova organizacija može pružiti pomoć u ostvarivanju elementarnih ljudskih prava ako bi ona, slučajno, bila ugrožena.

J.S.

hotel tuzla

75000 TUZLA
REPUBLIKA
BOSNA I HERCEGOVINA
M. FIZOVICA FISKA 15
TEL. 075/22 17 77 i 31 021

Numizmatika danas

Umjesto novca - koža

Slovenija je već prilagodila svoj novčarski sustav novim uvjetima a sada je na redu Hrvatska. Time će se zaokružiti proces izgradnje državnog ustroja. Predsjednik Tuđman 14. siječnja 1994. otvorio prvu Hrvatsku kovnicu novca.

Kada je prosinca 1991.g. Republika Hrvatska u optjecaj uvela vlastitu monetu - hrvatski dinar, kao prijelazno rješenje na putu ka potpunoj monetarnoj samostalnosti, već tada je bilo zacrtano da će nakon stjecanja svih potrebnih uvjeta i izvršenih priprema, završni korak biti uvođenje trajne hrvatske novčane jedinice. Tadašnja odluka da novčana jedinica nosi naziv hrvatska kruna sa podjedinicom 1/100 banica nakon opsežnih razmatranja, preinačena je proteklih mjeseci u odluku da državna novčana jedinica bude kuna a podjedinica 1/100 lipa. Odmah nakon toga pokrenut je mehanizam izrade i izdavanja a poena te bi u skorom periodu iz kovnica i tiskara kuna mogla izaći na svjetlo dana.

A zašto baš "kuna"?

Tijekom rasprava o donošenju ove odluke, bilo je izneseno mnoštvo različitih ideja i rješenja. O njima bi se zacijelo mogla izdati zanimljiva numizmatička brošura. Ali kako je trebalo biti prihvaćeno samo jedno rješenje - najbolje, posao je povjeren mjerodavnim stručnjacima - numizmatičarima.

Prvotna odluka o kruni i banici ima jaku opasku da je kruna kolala Hrvatskom u vrijeme Austro-Ugarske monarhije, kada je ona bila upravo potvrda monetarne ovisnosti Hrvatske. Banica je bila podjedinica u vrijeme NDH, iako je smisaono označavala hrvatsku samobitnost. Slaba strana joj je uporabna tradicija. Sinteza ove dvije varijante je ograničenog dometa. Kako je i potvrđeno njenim izborom, kuna ima najjaču kulturno-povijesnu i ekonomsku

tradiciju. Još od vrlo davnih vremena koža kune služila je kao platežno sredstvo. Kuna zlatica (Vallis aurea) izuzetno je cijenjena vrsta ove životinje nazočna na prostorima Hrvatske, osobito Slavonije. Kako je plaćanje kuninim kožama bilo uobičajeno tako je i kuna zlatica dospjela na grb Slavonije. Godine 1256. počinje se kovati srebrni novac, popularni banovac koji je na sebe preuzeo motiv kune, te je plaćanje kožama postupno zamijenjeno u svim dijelovima tadašnje Slavonije. Bio je omiljen osobito u Bosni pa sve do Huma a kovao se je gotovo 130 godina. Koliko je bio cijenjen dokazuje to da se naziv banovac zadržao sve do kraja 19. stoljeća za sve kvalitetne srebrene novčiće, dakle punih 500 godina. Posljednja uporaba novčane jedinice kuna bila je u razdoblju od 1941-1945 o čemu je već bilo riječi (H.G. br.11).

Lipa kao podjedinica ima tradicionalni značaj. Drvo lipa je od davnina smatrano plemenitim drvatom (kvalitetan materijal, posjeduje ljekovitu moć, a vjeruje se i da je Krist bio razapet na križu od lipovog drveta). U povijesti je dosta često služila kao platežno sredstvo na hrvatskim prostorima.

Na novim novčanicama (metalnim i papirnim) biti će ukomponirani kulturno povijesni detalji u duhu današnjeg vremena i suvremenih proporcija tehničke izvedbe po uzoru na najrazvijenije zemlje Zapada. Novom (starom) monetom, državni ustroj i ekonomske prilike u Hrvatskoj dobit će čvrst oslonac, kao i svi oni koji je budu upotrebljavali.

Vladimir TRTOLJA

Od 75% srebra i 25% bakra, za vladavine bana Stjepana, 1256. godine prva slavonska kovnica u Pakracu, počela je otkrivati banovce. Kavnica se već nakon četiri godine preselila u Zagreb i nastavila kovati banovce do 1384, kada je kraljica Marija, jednim dekretom za čitavu Slavoniju uvela mađarski novac. No spomen na te srebrne novčiće sačuvao se sve do kraja 19. stoljeća, dakle, punih 500 godina.

Lijepo žene "Lijepo naše"

Fani - Prva Europljanka

Natječajni ljepote postaju zadnjih godina stvar nacionalnog prestiža i mogućnost su koja se ne propušta za, prije svega, turističko predstavljanje drugima. U "Lijepoj našoj" imalo se oduvijek što pokazati i nekako se uklapaju u harmoničnu cjelinu ljepota Jadrana i njegovih žena, a ima ih, sudeći po domaćim i međunarodnim natjecanjima zadnjih decenija, najljepših u Dubrovniku i Splitu. Sjetimo se samo otmjene Konavljanke Nikice Marinović, preslatke Splitske Maje Kucić i drugih.

Tradicija nije iznevjerena ni protekle godine kada je na natječaju "Slobodne Dalmacije" za "Lice godine 1993." pobijedila Dubrovčanka Simoneta Šabada. a na izboru za mis Hrvatske Splitska Fani Čapalija. Koncem godine, pak, 18-godišnja Fani više nego uspješno predstavljala je svoju zemlju i sebe osobno na izboru za "Mis svijeta". Mogli bismo reći da ju je dobro ugrijalo sunce u Gradu Sunca (Sun City), gdje je u konkurenciji 81 nacionalne ljepotice osvojila visoko četvrto mjesto. Ispred "lipa" Splitske bile su samo "Miss World" Lisa Hanna sa Jamajke i njene pratilje iz zemlje domaćina (Južne Afrike) i sa Filipina.

Uspjeh Čapalijeve može se promatrati i kroz prizmu činjenice da je ona, s obzirom na podrijetlo ljepotice ispred nje, najljepša Europljanka, a ako se malo dotaknemo, dopustit ćemo, i rasnih tema, ispada da je ona najljepša bjelkinja u svijetu (mis je "crnkinja", a pratilje su "žute"). Inače, Fani, kojom se skromni roditelji - otac Miro, konobar u Duilovu i majka Kata, radnica splitskog "Diokoma" - sada s razlogom ponose, je crnka, izuzetno lijepog lica, osvajačkok pogleda i, rekli bismo, klasične "latinske" ljepote.

Da jadransko podneblje izjedruje ljepotu koja u svijetu ima cijenu pokazuje, čini se, i to što je na južnoafričkom natjecanju Čile predstavljala i ostavila lijep dojam Jessica Eterović, ljepotica brackih korijena.

A.U. zrnović

SVEČANOSTI

BOŽIĆNI BLAGDANI

Župljani rimokatoličke župe u Tuzli, sa svojim svećenicima i mnogim gostima svetkovali su najveći kršćanski blagdan, Božić. Blagdan radosti, mira i nade.

Na Božić, na svim misama, crkva je bila puna vjernika. Zornicu u 6 sati služio je fra Mladen Jozić, u 11 sati gvardijan, fra Petar Matanović, a u 15,30 sati fra

dolaskom na svijet mi smo zadobili milost, dar života, sigurnu nadu u vječni život. Krist nam je utjeha za sve tegobe i razočarenja, izgubljene želje i neostvarene nade. On je prostor savršene slobode i prozor u vječnost. Krist nam donosi ljubav, pomirenje i mir. Na drugi dan Božića, 26.

Zvonko Miličić. Polnoćka nije održana zbog ratnih prilika. Svečanost svetoj misi u 11 sati bili su nazočni švedski dio Nordijskog bataljuna, a njihov kapelan je sudjelovao u službi Božjoj. Propovijedao je gvardijan fra Petar Matanović. Božić je za kršćane jedna od najvećih i

prosina, uz radost Rođenja Isusova, svetkovali smo i blagdan Svete Obitelji i blagdan Svetog Stjepana, prvomučenika. Svete mise su održane kao i na Božić. Svečanu misu posvećenu miru - EKUMENSKA MOLITVA ZA MIR, je služio gvardijan fra Petar Matanović uz sudjelovanje

najsvečanijih svetkovina. Evanđelje svjedoči da je Isus vrhunac svih obećanja koja su se čovječanstvu ispunila njegovim ulaskom u povijest. Isus je u pravom smislu riječi dar čovječanstvu. Božić je najveća tajna i najuzvišenija istina kršćanstva, zato je to dan veselja, radosti, nade i mira za sve. U ovom općem kaosu životnih događanja spasonosno je biti kršćanin, jer kršćanin je čovjek nade. On ima čvrsti oslonac u životu, to je Isus Krist i snaga njegovih riječi koje obećavaju život okrenut vječnosti. Kristovim

kapelana norveškog dijela NORDBAT-a, koji je održao i propovijed na temu borba dobra i zla, a Božić je garancija da dobro pobjeđuje. Svetoj misi su, uz vjernike, bili nazočni: gosti norveškog dijela NORDBAT-a, gradonačelnik mr. Selim Bešlagić i predsjednik Vlade općine gosp. dr. Sead Avdić sa svojim suradnicima, bojovnici i časnici 115. brigade "Zrinski" HVO-a na čelu sa zapovjednikom gosp. Zvonkom Jurčićem, koji su nosili svoj barjak pod kojim je ova slavna brigada vojevala i prošla časno svoj borbeni put.

Slavimo blagdan Svete Obitelji kao uzor pučkog života. Sretna obitelj je obitelj sa dosta djece jer djeca su trajna i sretna budućnost našeg naroda. To je blagdan kada se upućuje trostruki poziv bračnih drugova: izgrađivati svijet, činiti svijet zajedničkom obitelji i tu obitelj pretvarati u obitelj djece Božje. Sveti Stjepan prvomučenik naslijedujući u molitvi: "Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj", svoga učitelja i gospodina Isusa Krista, molitvi nade, u kojoj se smiruje svaki vjernikov dan a to je i molitva za sretnu smrt, za prijelaz iz zemaljske u nebesku egzistenciju u Božjem naručju, kako se preselio i Sveti Stjepan.

Povodom Božićnih blagdana priređen je 25. prosinca u 12 sati koncert pučkih i umjetničkih Božićnih pjesama u organizaciji Franjevačkog samostana Crkve Svetog Petra i Pavla u Tuzli i Hrvatskog kulturnog društva "Napredak". Na programu su bile slijedeće kompozicije: B. Britten - Hodie Christus natus est, pučke božićne pjesme - Veselje ti navješćujem i Narodil nam se Kraj nebeski, češka božićna pjesma - Narodil se Kristus pan, švedska božićna pjesma - Ga Sion (Kreni Sione u susret svom kralju), pučke božićne pjesme - Dvorani neba, O pastiri, Kyrie eleison, Kriste eleison, Radujte se narodi, njemačka božićna pjesma - O Tannenbaum, dalmatinska pučka božićna pjesma - U to vrijeme godišta, švedska božićna pjesma - Var halsad skone morgon stund (Pozdravljeno budi, prekrasno rano jutro), L. van Beethoven - Kyrie iz mise C-dur, op. 86, slovačka božićna pjesma - Nuž mi teda pastškovia (Pastiri požurimo k Betlehemu), austrijska božićna pjesma - Stille Nacht (Sveta noć), norveška božićna pjesma - Deilig er jorden,

njemačka božićna pjesma, Johannes Brahms - Guten Abend, gute Nacht (Laku noć), Benjamin Britten - Tri obredne božićne pjesme iz ciklusa - A ceremony of carols: Belulalow (Uspavanka), This little baby (To malo dijete) i Deo Gracias (Bogu hvala).

U programu su sudjelovali: Mješoviti pjevački zbor crkve Svetog Petra i Pavla u Tuzli i Ženski pjevački zbor HKD "Napredak" u Tuzli.

Vokalni solisti su bili: Ivana Ivaković, sopran, Alma Denić, Božidarka Popović i Željka Sakić, alti, Ivo Pavičić i Čestmir Dušek, tenori i Dejan Ivanović, bariton.

Duhački kvintet: Vedrana Mladina, flauta, Vildana Halliović, flauta, Sabina Sadiković, flauta, Danijela Ivanović, flauta, Zdravko Stuchly, trombon, učenici i nastavnici Muzičke škole u Tuzli.

Klavirski i orguljski pratnja prof. Čestmir Dušek i prof. Zrinka Andrejaš.

Zborski i orkestarski aranžmani božićnih pjesama prof. Čestmir Dušek.

Dirigenti: prof. Evica Cerića i prof. Čestmir Dušek.

Slušatelji su i ovaj nastup renomiranih zborova i umjetnika koji je bio na visokoj umjetničkoj razini, popratili dugotrajnim pjeskom.

Juraj NOVOSEL

Euroslan

USLUŽNO TRGOVINSKO PREDUZEĆE p.o.

75000 Tuzla, Ulica Matije Gupca 42
tel/fax 075/32-335

ZAPIS

Ubi me samoća

Kako Ivka Kraljević, starica od 83. godie, preživljava ratne dane

Selo Hrvatska Špionica, zaseok Cerik. Dostora je ovo bila Srednja Špionica. Postoje ustvari tri Špionice. Muslimanska, najveća, Hrvatska, srednje veličine, i Srpska, najmanja. Predratni srebrenički političari su "izmirili" narod, srpski, hrvatski i muslimanski, tako što su tri sela proglasila za Donju, Gornju i Srednju Špionicu. A u općini Srebrenik mnogi to nikada nisu mogli razumjeti, pa su i dalje govorili Muslimanska, Srpska i Hrvatska Špionica. Sve tri su na asfaltu, na magistrali Tuzla-Županja, a u tri sela zalazi se odmah dok se prođe kroz bosanski "Kuvaji", gradić Srebrenik, i napusti selo Čehaj. Sve što preostane dalje od tunela Ormanica, što ga četnici ne zaposjednuše, to je atar tri sela, tri Špionice.

Sasvim slučajno i nenadano mi smo se sedam dana uoči katoličkog Božića, našli u kući Ivke (muža Tunje) Kraljević. To je poznata i priznata obitelj u selu Hrvatska Špionica, odnosno zaseok Cerik, što se graniči sa srpskim selom Srnice i Srpskom Špionicom, odnosno s muslimanskim zaseokom Tutnjavac. Između njih je vijugava rječica Tinja, i nekada prometna postaja Špionica. Najnovija vijest iz Cerika je da su mještani smogli snage i dinara i napravili svoju crkvu, ispostavu župe Hrvatske Špionice. Ovdje je dosta mladih i radno sposobnih davno otišlo u zapadne zemlje truhom za kruhom. U selu je ostalo dosta starijih domaćinstava, a jedno od njih je i kuća bake i tetke Ivke Kraljević, koja odbrojava 83. godinu.

Dan je prohladan, ali sunčan. Okolna brda skoro su bez snijega. Idemo pješice prema selu i kući starice Ivke Kraljević, odbrojavajući pragove (hrastove) željezničkom prugom Brčko-Banovići. Sela ovdje ničim ne upozoravaju da smo u ratu i da je blizu zona ratnih dještava.

"Najteža mi je samoća, i ove duge zimske noći", kazuje nam tetka Ivka, dok smo ispijali šoljice kave koju je skuhalo za tili čas u staroj kući gdje je svoju mladost i starost ostavila. Novu kuću je sagradio sin Ivo (1933), koji se nalazi na radu u Njemačkoj preko 30 godina i ona zjapi prazna. Za mužem je otišla njegova žena, a za ocem i majkom troje odrasle djece sa svojim obitelji. Tetka, baka, i prabaka Ivka ima dvije kćeri. Jedna je s obitelji dugo u Švicarskoj, a druga, Ana, tu je blizu nje, u Hrvatskoj Špionici, i s djecom i mužem često je obilazi.

"Noći su duge i teške. Zato svake noći, netko od moje kćeri Ane i zeta Tunje, dolazi meni i sa mnom spava. Vidite vi kakva su ovo vremena, šta se sve dešava. Hvala Bogu, niko mi još ništa nije ukrao, i nisam imala belaja noću. Tu su moje dobre komšije, i oni me paze, pomažu mi, urade što sama ne mogu, izvade kantu vode iz bunara. Nisam repa bez korijena. Ponešto i platim da mi se uradi, a zemlju dajem napola, na trećinu, i meni je

dosta kolikogod dobijem, kaže tetka Ivka, koja se kreće hitro u polusagnutom stavu.

Tetku Ivku malo provociramo, malo testiramo, na ovu današnju političku situaciju, na granate koje znaju od Pelagićeva doletjeti čak do Špionice.

"Neka pričaju što hoće, ali za mene je prvi Bog, pa onda Tito. Vjerujem da će me dragi Bog na onom svijetu dočekati kao pravog vjernika, ženu koja se nije nikada o vjeru ogriješila, a isto tako izjavljujem da poslije Boga najviše poštujem Tita. Šta nam je smetalo dok je on upravljao državom? Imali smo sve u izobilju, mir je bio na prvom mjestu, sloga među ljudima na drugom. Ja sam doživjela tri rata, tri kraljevstva, ali ovaj što sada traje i što ne mogu da završe, je najgori. Vidite vi, ljudi ostavljaju svoja imanja, kuće, porodice, svoje najmilije, i nekuda sele. Kuće Bog ih nevidio. Zar iz svog dobra da odu i postanu muhadžiri. Ja iz moje kuće neću nigdje. Neka me ovdje živu zakopaju. Ako budem mogla sačuvati ču ovu imovinu mojoj djeci, mojim unucima i prauuncima, ali ja s mog praga nigdje ne idem. Hvala Bogu i moje komšije su uz mene."

Dok smo divanili s bakom Ivkom, u dva maha su naišle žene s velikim torbama i tražile

da im nešto udijeli.

"Dest i pol mjeseci u mojoj kući su bile tri žene iz sela Ledence, kod Gradačca, kojeg su četnici zauzeli i opljačkali. Primila sam ih ko' svoje rođene. Hajd' sama sam, velim, imam prostora, ima se šta raditi i od čega živjeti. Bile su dovele i nešto stoke, i dosta stvari. Pomagale su mi nešto oko kuće, radile meni i za sebe, i bile smo ko' jedna obitelj. A onda su one otišle na drugo mjesto, polako se vraćaju bliže Gradačcu.

"Kada će sin Ivo kući? Ko to zna. Malo mu je ostalo do njemačke penzije. Da nije na vrijeme otišao na rad u inozemstvo, ko zna kakva bi bijeda ovdje bio, gdje bi se sada skrasio. Nije meni bilo lako ostati s njegovom porodicom, s nejakom djecom. I svi su oni sada odrasli, školovali se, zasnovali svoje obitelji, i nestali. Sama sam ja kukavna tu na kućnom pragu. I neću odavde, tamna da me na zid prikujem." I ponovno baka Ivka ponavlja.

"Bog, pa Tito. Pa neka me objese. Šta je ovo sad? Slušam samo o protjerivanju ljudi, o pljački, o bijedi. Dokle će to tako? Gdje će im duše zbog svega što su uradili s naše Bosne, veli baka Ivka i puna nestrpljenja dovikuje susjedu da se popne na njen tavan i skinje što meze.

Odlazimo od bake Ivke. Dan je okupan u zimskom suncu. Milina u selu. Može se ponešto raditi. Vidimo na jednoj strani seljaci zasijavaju pšenicu. Vele komšije tetke Ivke da i ta pšenica, predbožićna, može dobro roditi. Bolje išta nego ništa. Bolje zrno u zemlji, nego u ambaru. Iduća žetva neće biti tako obilata. Nije se zemlja mogla obraditi. Hoće li doći mir i ljudi početi normalno raditi? Hoće li iduća zima biti još teža?

M. BIKIĆ

Novi recept prof. Dragonsona

Profesor Dragonson ponovo u HG nakon pekmeza od suhih šljiva, salamura

Sjećate li se recepta za pekmez od suhih šljiva. Jedna znamenita firma za proizvodnju hrane napravila je pekmez po profesorovom receptu. Danas vam sugeriramo salamuru. Meso iz salamure namijenjeno je za dimljenje i sušenje. Ali sigurno se sjećate lijepog mirisa prženog mesa ukrađenog iz bureta u kojem je bilo usoljeno. Dok nije bilo frižidera i zamrzivača, šunka se u salamuri držala najmanje 6 tjedana. Ostalo meso najmanje 4 tjedna, pa se tek onda sušilo. Nije se kvarilo ako je u salamuri držano u hladnim mjesecima, studenom, prosincu, siječnju i veljači. Međutim, hladne mjesece odlično "glumi" duboki zamrzivač ili pak obični frižider, koji radi u redukciji struje.

Juneće meso je danas relativno najjeftinija hrana. Barem dokle još ima junadi. Naš kolumnist za pitanja sela tvrdi da to neće dugo trajati, pa se treba na vrijeme snabdjeti mesom. Junećinu treba staviti u salamuru, pa sve zajedno u "reducirani" frižider. Ako se ne suši, meso iz salamure treba prije upotrebe blago oprati u toploj vodi, da se ukloni višak soli.

Tražite od svoga mesara 5 kg, ili bolje, 2 x 5 kg kvalitetnog mesa, pa meso stavite u salamuru. Meso turate kad mu je cijena 12 DM, a vadite kad hoćete, najbolje kad cijena poraste na 25 DM, ili više. Tad će meso biti duplo vrijednije. Meso možete početi trošiti odmah. Čim dođe struja, izvadite posudu sa mesom iz zamrzivača i uzmite meso koliko trebate. Meso se dok nije bilo struje otpravilo jer se meso iz salamure mirne tek na oko -10 stepeni. Meso u salamuri najbolje je staviti u plastičnu kantu, a kantu u zamrzivač (ako je vertikalni, izvadite ladice, ili skinite poklopce pregrada). Meso u salamuri lako se stavlja u zamrzivač, ali iz reduciranog zamrzivača, također se lako vadi. Ako struja ne dođe više dana meso stavite na balkon (važi kad je vani hladno), ili ga nosite prijatelju na dimljenje i sušenje.

SALAMURA: Za 5 kg Junećeg mesa treba pola kg soli. Iz nasoljenog mesa, nakon 6 do 8 dana istresti vodu, dodati onoliko vode koliko je potrebno da meso u njoj ogrezne, prokuhati i ohladiti. Uzeti nekoliko češanja bijelog luka i šaku papra, istući u avanu i dodati u vodu, te preliti meso. Još dok se vadi, osjeća se zanosni miris papra i češnjaka.

Prof. Dragonson

Neke aktivnosti hrvatskih društava u Tuzli

nastavak iz prošlog broja

U prosincu 1925. godine, prigodom proslave 1.000 godišnjice Hrvatskog kraljevstva, izvedena je živa priredba sa slikom pod nazivom "Teci Savo, Dravo teci..." Izvela ju je skupina djevojaka, članica "Napretka", Nevenka Divković, Eliza i Vilma Benda, Olga Katušić, Ankica Krajmajer, Marija Jandora, Brigita Foglar, Greta Zerman, Seka Lubin. Djevojke su dobile frenetične aplauze, čestitke i poklone. Tako je pjevao Zbor "Majevice", a sudjelovala je i recitatorska sekcija.

Prvi baletski nagovještaji u Tuzli bili su u hrvatskim društvima. Djevojke su nastupale na svim priredbama Hrvatskog doma, "Majevice", "Napretka", Hrvatskog sokola, NK "Zrinski" i HSS, a najviše za vrijeme pokladnih zabava. Baletska šestorka (1925-1932), nazvana je "Šest bijelih ruža". Poznate su Marta Marković, Čiga Pečenko, Dragica Peršić, Vilma Perković, Vikica Bučač, Darija Mioč. Poznati sastav "Sedam džentlmena" bio je najvježbaniji i najuspješniji, koji je nastupao na svim priredbama i pozornicama a to su Fredo Mesing, Slavko Kreković, Ivan Matić, Adolf Krajmajer, Braco Samek, Jaroslav Kudara, Fridrih Šmit (1933).

U Društvu "Hrvatski dom" su bile česte i veselice, plesovi, pjesme, zabave svih vrsta, koje su bile dozvoljene u takvom domu. Tu su se sastajali i stariji i mlađi Hrvati, a dolazili su i građani svih naroda i narodnosti.

Hrvatska kulturno-umjetnička društva imala su zborove, dramske i recitatorske sekcije, orkestre (simfonijski i tamburaški), pjevačke sastave i dr. Poznati orkestri u Tuzli su bili Veliki simfonijski orkestar. Dirigenti su bili Oto Fridman, Karko Dušek, Vlado Cerić, zatim tamburaški i duhački orkestar. Tako je HPD "Majevice" obvezno svake godine priređivalo koncert u Tuzli, a nastupali su i sa drugim društvima u Domu. Za vrijeme poklada održavali su se, u organizaciji hrvatskih društava, karnevali i maskembali. Najveselije je bilo u Udruženju zanatlija i u Hrvatskom domu, koji su organizirali "Napredak" i "Majevice". Zabave koje su organizirala hrvatska društva bile su najposjećenije, a priredbe su održavali, osim u Domu, i u dvoranama grada, u školama i u svim mjestima izvan Tuzle. Bila su to značajna žarišta prosvjetno-kulturnog rada gdje je propagirana i jačana nacionalna svijest.

Hrvatsko športsko društvo "Zrinski" Prvo športsko društvo koje je osnovano u Tuzli je Gimnastičko (Gombalaško) društvo. To Društvo je osnovano 1904. a 1905. je pretvoreno u Društvo "Hrvatski sokol", čiji je predsjednik bio Ante Mladenić, a vođa Vladimir Novak. U tom

društvu bili su članovi svih nacionalnosti. Društvo "Hrvatski sokol" je sudjelovalo na svim tada organiziranim javnim nastupima, posebice se spominje velika priredba 1925. a veoma uspješan rad "Hrvatskog sokola" nastavljen je sve do zabrane 1929. godine.

Prvi nogometni klub je formiran 1913. i to Hrvatski nogometni klub "Zrinski". Prvu nogometnu loptu donio je iz Beča Ešref Prčić, a "Zrinski" je bio prvi i jedini nogometni klub u Tuzli. Svi ostali nogometni klubovi nastali su kasnije. Osnivač i prvi predsjednik Društva "Hrvatski dom", dr Viktor Jankijević, bio je osnivač i jedan od najboljih igrača "Zrinskog". Utakmice "Zrinskog" bile su najposjećenije jer je tim prikazivao lijepu igru, te su dobivali zavidne pohvale i komplimente.

Publika i igrači su uživali u dopadljivoj igri, a u "Zrinskom" su odgajani vrtni nogometaši za koje su se borili klubovi prve lige. Odnosi sa drugim klubovima bili su veoma dobri. Osim nogometa "Zrinski" je priređivao veoma uspješne zabave. Svoju zabavu su nazivali "Zeleno bijela reduta", a organizirali su je u dvorani "Hrvatskog doma".

Istovremeno sa osnivanjem Nogometnog kluba, osnovano je i Hrvatsko športsko društvo "Zrinski". Emblem je bio u obliku štita, lijeva polovica povijesni grb hrvatskog naroda, a desno slovo "Z". U sastavu "Zrinskog" bili su, osim nogometnog, još i boksacki, rvački, plivački, gimnastički, hazena i košarkaški klub, te planinarsko društvo.

Atletika je bila poznata u Tuzli još od 1904. godine, kada je osnovano Gombalaško društvo. Atletičari su sudjelovali između dva rata na mnogim prvenstvima, zajedno sa drugim atletičarima našeg grada. Da spomenemo samo neka: Omladinske igre, Balkansko prvenstvo, Europsko prvenstvo. Hazena je osnovana 1927. a tada se igrala u svim europskim zemljama. To je bila igra loptom, slična rukometu, odbojci i košarci. Pravila je donijela Zora Metudi iz Čakovca. Boksacki klub je osnovao i otvorio školu boksa Jakica Kamenjašević, rvački klub Đuro Glavaš, a plivački Ismet Prčić.

I ovom prigodom valja reći da je suradnja društava svih naroda našeg grada bila na najvišoj mogućoj razini. Društva u se međusobno pomagala, zajednički organizirala priredbe, ustupali prostore. Više naroda u Tuzli je živjelo zajedničkim životom, razvijajući pri tom mnoge zajedničke crte, oblike života i pravce razvoja, a ispoljavajući srodne potrebe i iste probleme.

Pripremio: J.N.

Naši mučenici

Fra Lovrin grob

U mjestu Turić, nedaleko od Gradačca, nalazi se grob fra Lovre Milanovića. Stradao je kao mučenik vjere 1807. godine. Mjesto njegove pogibije vjernici su ogradili kao sveto. Od tada mnogi katolici i drugi vjernici u životnim nevoljama pohađaju fra Lovrin grob i tu nalaze utjehu i pomoć Božju. Na ovaj grob se hodočasti mladim nedjeljama a veliko hodočašće je na mladu nedjelju između Velike i Male Gospe. Tu se skupe vjernici iz bliže okoline, Posavine, pa čak i iz Slavonije.

Koncem 18. stoljeća počele su se izdvajati moćnije muslimanske obitelji, koje su i u novim prilikama nastojale očuvati svoje stare povlastice. To se posebice odnosi na obitelj kapetana Gradaševića, koja je imala svoje sjedište u Gradačcu. Prema svojim podanicima i kršćanima bili su veoma okrutni, tako da je svaki njihov sluga mogao nekažnjeno ubiti kršćanina. Jedan od događaja koji govori u prilog tome je i mučenička smrt tramošničkog župnika fra Lovre Milanovića.

Fra Lovro je bio pošao u posjetu svome stricu fra Franji u Dubrave. Kada je došao u Turić, kod Čičića kuća susreo ga je Mujo Armat, nadzornik imanja Osman kapetana Gradaševića. Fra Lovro je jahao na konju. Mujo je zastao na mjestu, dok je fra Lovro prošao pored njega ne rekavši mu ni riječi. Kada se fratar malo udaljio, Mujo potegne pušku i pogodi fra Lovru, koji je padajući sa konja molio: "Miserere mei Deus, miserere mei..." Fra Lovro je izdahnuo u 29. godini života. Ubrzo su se skupili mjesni katolici, te mrtvog fra Lovru unijeli u neku kršćansku kuću, a ubojstvo prijavili Osman kapetanu i okolnim župnicima. Pokopan je u Turičko groblje uz nazočnost mnogobrojnih svijeta i okolnih župnika. Nakon toga su neki kršćani pitali Muju: "Da od Boga nađeš Mujo, jer ubi dobrog našeg misnika", a na to je Mujo odgovorio: "Vlah je jazuk (šteta) što sam ga ubio, ali sam to po zakonu turskom učinio. Zakon bi turski da kad daur-kaur (nemusliman) skobi na putu Turčina da daur mora s konja sjašiti, nek se zna da je Turčin gospodar, a jer prater toga učinio, nije, moro sam ga ubiti". Fratri tužiše Muju Osman kapetanu, ali ovaj ništa nije učinio osim što je otpustio Muju iz službe. Mujo se poslije skitao od nemila do nedraga, tražeći zalagaj kruha, dok se ne namjeri na deli-ciganina koji ga ubi na mjestu. Priča se da je slijedećeg ljeta grad pobio sav gradačcački kraj, osim Turića. Postoji također predaja kada je Mujo pucao na fra Lovru i kada je ovaj izdisao, da ga je njegov pratioc picao: "Hoću li i ja njega ubiti?", a fratar je odgovorio: "NE, njega će Bog".

Pored ovoga groba u Posavini postoji još nekoliko kulturnih grobova koji uživaju pobožno štovanje naroda vjerničkog, hodočašćenjem u određeno vrijeme.

M. FRANKOVIĆ

Šport

PRVO MJESTO ZA "ZRINSKI"

U povodu Božića održan je 22 - 23.12.1993. god. rukometni turnir na kojem su nastupile ekipe RK "Zrinski", RK "Zmaj od Bosne", RK "Sloboda-Solana" i RK "Lukavac". Momčad RK "Zrinskog" u veoma jakoj konkurenciji osvojila je prvo mjesto a drugo momčad "Sloboda-Solane". U finalnoj utakmici pred oko 1.000 gledatelja u veoma tvrdoj igri momčad "Zrinskog" je poslije regularnih 60 minuta igrala

neriješeno 16:16 da bi poslije izvođenja sedmeraca rezultat bio 20:18 za "Zrinski".

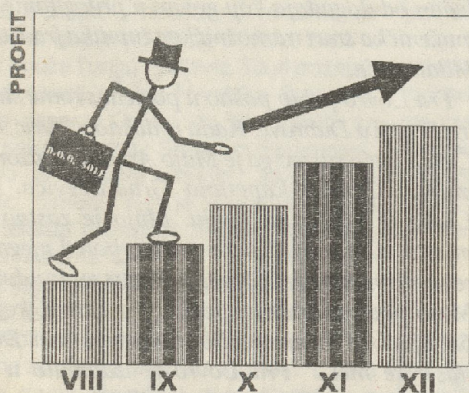

237-728 - 792

D.O.O.

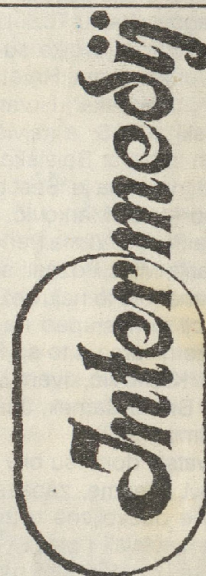
SOLI

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU
ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU
"SOLI" TUZLA

Ul. Mije Keroševića 26 75000 Tuzla
Tel. centrala: 075 213-222, 236-306, 232-221

NAŠE ODLIKE SU:
ZNANJE, POSLOVNOST, SIGURNOST
NAŠA I VAŠA ORIJENTACIJA U
BUDUĆNOST

Glasnikova križaljka Br. 14

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11
12						13					
14						15					16
17						18					19
20						21					22
23						24					25
26											27

Robert Štraus

VODORAVNO: 1. ukrasi, ornamenti, 6. hrvatski književnik (Miroslav), 12. epsko pjesništvo, 13. ponovno nasilno oduzet, 14. gorska oblast u Makedoniji, 15. zemlja oranica, 16. franc. gram. član, 17. vremensko razdoblje, 18. val, 19. ostatak odsječenog drveta, 20. kratica za "teniski klub", 21. hladnjak automobila (njem.), 22. zabilješka, napomena, 23. mast dobivena iz nafte, 25. grad u Poljskoj, 26. oblast u Sahari, 27. riskanti

USPRAVNO: 1. rijeka u Hercegovini, 2. udarac u boks, 3. pletenica, pčrcin, 4. ljetovalište kod Opaiije, 5. pokazna zamjenica, 6. kormilar, 7. naziv za tuženog u parnici, 8. sjeverni jelen, 9. latinski prijedlog, 10. čisto tutkalo, 11. stanovnici Grčke prestonice, 13. sljedbenik nečije teorije, 15. ime egip. skladatelja El Dabha, 18. primorski listopadni grm, 19. franc. pjevačica Lily, 21. vrsta riječne ribe, 22. čovjek koji je po Bibliji preživio potop, 24. auto oznaka za Južnoafričku Uniju, 25. "kilo-pond"

RJEŠENJE BOŽIĆNE KRIŽALJKE:
VODORAVNO: 1. KOSTUR, 6. PASTIR, 12. AKIRA, 13. PAPIRIKE, 14. SOLI, 15. KINIK, 16. BM, 17. ALA, 18. KOLOS, 19. ABE, 20. PI, 21. SINON, 22. AMAN, 23. INTIMAT, 25. KORONA, 26. NATVAC, 27. KOČKAR

USPRAVNO: 1. KASAPIN, 2. OKOLINA, 3. SII-A, 4. TRI, 5. UA, 6. PANON, 7. APIS, 8. SRK, 9. TI, 10. IKEBANA, 11. REMENAR, 13. PILOT, 15. KONAC, 18. KIM, 19. AMOK, 21. SIV, 22. ARC, 24. TI, 25. KO

Hrvatski Glasnik
informativno politički časopis

• Glavni i odgovorni urednik: mr. Ljubomir Aždajić • Osnivač i izdavač: HKD "Napredak" • Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla, tel. 23 69 81, Fax 23 13 50 • Tehničko uređenje i priprema: Hrvatski Glasnik • Tisak: "INZIO" • Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski: 807020-0/7521-55-00082-3, devizni: 72700-0/7521-07-00008-0 • Cijena za inozemstvo 3 DEM